

**Bir ezan vakti başladı gurbet
Bir ezan vakti bitti memleket
Ve cümle esaret;**

ISTRANCA EDEBİYAT KÜLTÜR VE SANAT DERGİSİ

Yıl : 1 Sayı: 4 Tarih: Mayıs - Haziran 2023

Yayın Türü: E-Yayın, ücretsiz, iki aylık

İmtiyaz Sahibi ve Yayın Yönetmeni: Celal Çalık

Web Adresi: <https://istrancaedebiyat.com>

İletişim: istrancaedebiyat@gmail.com

Eserlerin hukuki sorumluluğu, yazarlara aittir.

EDİTÖRLER:

Necmettin Yalçınkaya, Fikret Şimşek

YAYIN KURULU:

İbrahim Kamberoğlu, Ahmet Türkay, İsmet Arasan, Hasan Hüseyin Yalvaç,
Hasan Akarsu, Mehmet Ali Tan, Metin Göktaş.

İÇİNDEKİLER

ISTRANCA'DAN MERHABA / Celal ÇALIK (2)

KIRKLAR'IN UNUTULMAZ ŞAİRİ M. NİYAZİ AKINCI / Doç. Dr. Ali KURT (3)

BEN AVUKAT M. NİYAZİ AKINCIOĞLU'NUN BÜYÜK OĞLUYUM

-Hüseyin Kenan GÖREN- (10)

HAYALLERİMDE YAŞAYAN M. NİYAZİ AKINCIOĞLU İLE İLGİLİ ANILARIM

-Ahmet Hüsnü RODOPMAN - (13)

M. NİYAZİ AKINCIOĞLU İLE ZAMANIN TOZU / M. Akın GÜRE (14)

AV. M. NİYAZİ AKINCIOĞLU ŞİİRLERİ (16) (17)

18 MART ÇANAKKALE DENİZ ZAFERİ / M. Ali İŞİKGÖR (18)

- SÖZCÜK DELİLERİ / Barış ERDOĞAN (19)**
ADAM / Mehmet Doğan KARAKUŞ (20)
SUSKUN İÇİLDE ÇOCUK SESLERİ / Ramazan Aksu (21)
FİDAN / Özgür SAVAŞCI (21)
YANKIM / Emir ÖDEN (21)
MENDİL SEN KOKUYORDU / Necmettin YALÇINKAYA (22)
GAGALANMIŞ ESİNLERİM / Necdet TEZCAN (25)
KADINLAR SUSTUKÇA / İsmet ARASAN (26)
HADİ GEL, Niels HAV Danimarka / Hüseyin DUYGU (26)
İNSANCA AĞLAMAK / Adnan SUNGUR (26)
MİRAS / Haluk ECEVİT (27)
BUKAĞI / Öner FİKRİ (28)
DESTİNA / Filiz Kalkışım ÇOLAK (29)
SEN DÖNMEDİN / Erdoğan BOL (30)
AKILDA KALAN RÜYA GİBİ / Cemal KARSAVRAN (31)
KAPANDI HEP KAPILAR / Sevgi Erol ÖÇAL (32)
TRENDE, Kristin Dimitrova / Aynur ENGİN, Esin ENGİN (32)
DOĞANIN UYANIŞI / Nilgün YAZAR (33)
YOL / Feyyaz Kadri GÜL (33)
DÜŞE KALKA / Aydın Yalçın AYÇİÇEK (34)
MARTENİÇKA / Mercan CİVAN (35)
AĞRILI GÖKYÜZÜ / Hasan ÇELİKKOL (36)
BAĞIŞLAYAMAM / Hızır İrfan ÖNDER (36)
ESKİDEN GELECEK GÜZELDİ / Hasan AKARSU (37)
SÖZ KIRIĞI / Gonca DOLU (38)
CENNET BAHÇE/ M. Ali TAN (38)
LİRİK MOR / Nimet TANER (38)
UTKU TÜRKÜLERİ VE NİHAT YÜCEL / İhsan YÜCEL (39)
DEPREME AĞIT / Mustafa AYDINLI (40)
MEKAN SİLİK / Sami AYDOĞAN (41)
UZAT ELLERİNİ / Savaş ERDEM (42)

Değerli yol arkadaşlarım!

Bu sayımızda ne yazık ki görmezlikten gelinen değerli bir şairimize yer verdik. 1940 Kuşağı Ttoplumcu şairler kuşağı arasında yer alan Av. Muharrem Niyazi AKINCIOGLU hakkında önemli bilgi ve belgeleri ortaya serdik. M. Niyazi Akıncioğlu dosyamız için dergimize arşivlerini açan; M. Niyazi Akıncioğlu'nun halen Kanada'da yaşayan büyük oğlu Tefvik Altan Akıncioğlu başta olmak üzere bu konuda araştırmalarıyla büyük bir emek sarf eden Doç. Dr. Ali Kurt, Ahmet Hüsnü Rodopman, M. Akın Güre ve araştırmacı dostumuz Hüseyin Kenan Gören'e çok teşekkür borçluyuz.

Çanakkale Deniz Zaferinin 108. Yıldönümünde, Hektor'un kanını yerde bırakmayan kahramanlarımızı anmadan geçemedik. 1915'te irili ufaklı yüz gemiden oluşan bir filoyla geldiler Çanakkale açıklarına. En önlerinde Truva'yı yerle bir eden kralın simgesi Agamemnon vardı... Az da olsa çok şey anlatmış Tarih Araştırmacısı M. Ali Işıkgör.

Çanakkale hezimetinden sonra İngiltere'ye dönen Çörçil:

“En ince ayrıntısına kadar herşeyi fazlasıyla hesaplamıştık lakin Mustafa Kemal'i hesaba katmamıştık.” der. Bunun tam aksine bizim mübarek uydurma tarihçiler de ne zaman Çanakkale'yi ansalar Mustafa Kemal'i hesaba katmazlar, iyi mi?

Her zaman olduğu gibi Barış Erdoğan'ın tiryakisi olduğumuz tadımlık denemeleri ile devam ediyor dergimiz. **‘Sözcük delileri’**... Eserlerinizle vücut bulup nefes alan bu dergide ben naçizane olarak sanatçılığı biraz da delilik olarak düşünmüyor değilim. İspanyol şair ve romancı Miguel De Cervantes'in 1600'lü yıllarda roman kahramanı olarak yarattığı, yel değirmenlerine kafa tutan Don Kişot'a deli dersek, dört yüz yıldır adeta ölümsüz bir tanrı gibi yaşamaya devam eden bu kahramanın yaratıcısına zır deli dememiz gerekmez mi?

Toplumları oluşturan insanların ortalama bir zeka seviyeleri vardır. Bu orta düzeyin üstünde veya altında davranış gösterenleri psikoloji disiplini anormal olarak tanımlar. Türkçe ifadesiyle hiç evelemeden gevelemeden deli diyoruz buna. İçinde yaşadığımız toplum bize deli dediği zaman ben sadece şunu düşünürüm. Acaba ben normalin altında mıyım yoksa üstünde mi? Ancak delilik güzel bir şey; normalin altında olma riskini beraberinde taşısa da.

Tolstoy'un şu sözünü çok severim:

“Sanat yoktur, sanatçı vardır.” Adam mecazi olarak açıklamış. Burada olağandışılığa yani deliliğe kuvvetli bir vurgu yapıyor üstat.

Her zaman olduğu gibi yeni katılan dostlara da belirli oranda sayfalarımızı açtık. Ama bunun yanında estetik dengeyi korumak, henüz altın orana ulaşmasak da gümüş orandan ödün vermemek gerekir diye düşünüyorum.

KIRKLAR'IN UNUTULMAZ ŞAİRİ M. Niyazi AKINCIOĞLU

-Doç. Dr. ALİ KURT-

Cumhuriyet Dönemi Şiiri söz konusu edildiğinde genel olarak **Nazım Hikmet'in** hapiste olduğu dönemde onun sanat anlayışı olan Toplumcu Gerçekçi şiiri sürdürmek isteyen şairlere “**1940 Kuşağı**” şairleri adı verildiği görülmektedir. Genel geçer bir yargıyla **Kırklareli Şair M. Niyazi Akıncıoğlu**; 1940 Kuşağı Toplumcu şairlerden kabul edilir.

Ailesi ve Çocukluğu:

Muharrem Niyazi Akıncıoğlu, resmî olarak Rumî 1335, Miladi 1919 doğumludur. Ancak kendisi bir yıl nüfusa geç yazıldığından aslında 1918 doğumlu olduğunu belirten Akıncıoğlu, Kırklareli'nin Pınarhisar ilçesine bağlı Kurudere köyünde dünyaya gelmiştir. Babası Makedonya-Üsküp/Geylan doğumlu Kırklareli'nin Kurudere ve Karahalil köyünde öğretmenlik yapmış bir eğitimci olan Muharrem Akıncıoğlu; annesi Bulgaristan Ortaköy doğumlu Zühre Hanım'dır.

Niyazi Akıncıoğlu, İlkokulu o yıllarda üç sınıflı ilkokul olan Karahalil köyündeki Karahalil İlkokulu'nda bitirir. Ortaöğretim için 5. sınıflı bir ilkokulu bitirme şartı arandığından 4. sınıfta “Pınarhisar Bölge Yatılı Okulu'na kaydolar. Bölge yatılı okullarının kapatılması nedeniyle de 5. sınıfı Kırklareli merkezde bulunan Kocahıdır İlkokulu'nda okuyarak 1932 yılında mezun olur. Aynı yıl Niyazi Akıncıoğlu'nun gerek şahsi gerekse edebî hayatında derin izler bırakacak olan Edirne Lisesi orta kısmına girer. Edirne Lisesi'nde öğrenci iken Nihat Sami Banarlı ve Nihal Atsız da bu lisede edebiyat öğretmenidir. Akıncıoğlu 1936 yılında lisenin 1.sınıfindayken bu okuldan ayrılmak zorunda kalır.

1940 Toplumcu Kuşağının Mayasını Oluşturacak Bursa Erkek Lisesi Yılları:

Bursa'da yakınları da olduğu için Niyazi Akıncıoğlu Bursa'ya gönderilir ve Bursa Erkek Lisesi'ne kayıt ettirilir. Bursa Erkek Lisesi'nde okurken piyes denemeleri yazan, hatta piyeslerde rol alan Akıncıoğlu, diğer nesir türlerinde de yazılar kaleme alır ve Edirne Lisesi'nde başladığı şiir yazma faaliyetine burada da devam eder. Bursa Erkek Lisesi'nde Şair Orhan Şaik Gökyay ve Cumhuriyet devri mizah ve hiciv şiiri sahasının önemli isimlerinden Namdar Rahmi Karatay Akıncıoğlu'nun hocası olmuştur.

Bursa Erkek Lisesi'nde yatılı bir öğrenci olarak okuyan Niyazi Akıncıoğlu'nun hayatında Bursa'nın ve Bursa Erkek Lisesi'nin; kâh paralı kâh parasız ama kültür ve sanatla iç içe bir öğrencilik hayatı olması, Türk Edebiyatında önemli bir yeri olan Orhan Şaik Gökyay gibi bir hocadan ders ve feyz alması bakımından önemlidir. Akıncıoğlu, son sınıfta iken 1938'de “**Haykırışlar**” isimli şiir kitabını bastırır. Bu kitabı hocası Orhan Şaik Gökyay'a armağan etmiştir. Yine kendisini İstanbul'da 40 Kuşağının önemli ismi yapacak arkadaş grubuyla Bursa Erkek Lisesi'nde tanışması bakımından da Bursa'nın ve dolayısıyla lisenin önemli bir yeri vardır. Bu öğrenci grubu Hilmi Büyükkşekerci'nin ifadesiyle İstanbul'da 40 Kuşağının mayasını oluşturacaktır. Bursa Erkek Lisesi'nden o dönemde Niyazi Akıncıoğlu yanında Hüseyin Bekâr, Suphi Taşhan, Emin Ülgener, Celal Vardar, Hilmi Büyükkşekerci gibi önemli şair ve yazarların yetiştiği bir okul olmuştur.

Asıl Sanat Zevkinin Oluştuğu İstanbul Yılları:

M. Niyazi Akıncıoğlu Bursa Lisesi'ni 1938'de bitirdikten sonra ailesinin yaşadığı yere Kırklareli'nin Karahalil köyüne geri döner. Akıncıoğlu, 1939 yılında İstanbul Hukuk Fakültesini kazanınca kendi dünya görüşünü ve sanat anlayışını oturtacağı asıl merkez olan İstanbul'a gelir.

1939-1943 yılları arasındaki dönemde Hukuk öğrencisi olması yanında M. Niyazi Akıncıoğlu; “Üniversite hayatı; bana arzuladığım fikir ve sanat muhitlerini açtı. Halen parmakla gösterilen sanat ve fikir adamlarının çoğu arkadaşımıdır.” dediği Rusçuk Köftecisi, Marmara Kahvesi, Nisuaz, Küllük Kahvesi ve Lambo'nun Meyhanesi gibi fikir ve sanat muhitlerinde bulunur.

Niyazi Akıncıoğlu, İstanbul'da kaldığı bu dört yıllık eğitim sürecinin yaz tatilleri kısmında, memleketinde Alpullu Şeker Fabrikasının bazı işlerinde, özellikle tartım merkezlerinde geçici işçi olarak çalışarak geçirmiş; böylece babasının verdiği harçlığa ek olarak biriktirdiği parayla İstanbul'da hayatını sürdürmeye çalışmıştır.

Akıncıoğlu, üniversiteden mezun olunca İstanbul'dan sanat ve edebiyat muhitlerinden uzak olup sanatını aynı şekilde icra edebilmenin neredeyse imkânsız olduğunun bilincinde olmasına rağmen, burada kaldığı dört yıllık süre zarfında İstanbul'a ve şehir insanına ısınamadığından tercihini taşraya dönmekten yana kullanmıştır.

Niyazi Akıncıoğlu, İstanbul'da iken Ömer Faruk Toprak'ın İmtiyaz Sahibi, Rıfat Ilgaz'ın Yayın Müdürü olduğu Nazım Hikmet'in İbrahim Sabri takma adla, Hüsamettin Bozok, Salah Birsal, Cahit Irgat, Hulusi Dosdoğru, A. Kadir, Sait Faik gibi isimlerin yazdığı "Yürüyüş" (1942) dergisinin yayın kadrosundadır.

Tanınmış Bir Şairin Taşrada "Ekmek Kavgası":

Niyazi Akıncıoğlu, üniversiteyi bitirdikten sonra babasının öğretmenlik yaptığı Kırklareli'nin Babaeski ilçesinin Karahalil köyüne döner. 1943-1948 yılları arasında "Köy Kâtipliği", "Ambar Memurluğu" Kırklareli Pancar Kantarında "Pancar Tesellüm Memurluğu" gibi işler yapar. Akıncıoğlu, henüz öğrenci iken İstanbul'dan memlekete geldiği sıralarda tanıştığı Karahalil köyünde öğretmen olan Şaziye Hanım'a (Öl. 2011) âşık olur. Hatta Akıncıoğlu'nun Şaziye Hanım'a olan büyük aşkını anlattığı "Nağme1" adlı şiir; 8 Nisan 1943'te dönemin önemli dergilerinden **Servet-i fünun-Uyanış** dergisinde yayımlanır. 1943'te Niyazi Akıncıoğlu'yla Şaziye Hanım evlenirler. Bu arada Tevfik Altan (1944) Zeynep (1946) ve Eflatun Cüneyt (1949) isimli 3 çocukları olur.

Sanat Muhitiyle Yeniden Temas ettiği Askerlik Yılları:

Niyazi Akıncıoğlu, 1948 yılında askere gider. Yedek subay okulunu bitirdikten sonra Ankara'da 2 Numaralı siyasi mahkemede stajyer asker hâkim olarak görev alır. Ankara yıllarında Akıncıoğlu yine İstanbul yıllarında olduğu gibi edebiyat çevresiyle bir araya gelme fırsatı bulur. Askerlik yıllarında Ankara'da Toplumcu şairlerden Ahmet Arif; yine Toplumcu şiirin önemli şairlerinden A. Kadir'le Akıncıoğlu'nu Ankara'da buluşturmuştur. Meşhur "**Türkiye'nin en büyük şairi kim?**" polemliği de bu buluşma sırasında yaşanır.

Kırklareli'nde Genç ve Başarılı Avukatın Düzmece Bir Davayla Saf Dışı Bırakılma Düşüncesi Yahut Bir Kumpasa Kurban Girmek:

Niyazi Akıncıoğlu, askerlik dönüşü hâkim olmak ister, ancak hâkimlik sınavına girmek için istenen sağlık raporunu tüberküloz olduğundan alamaz, bu sebeple sınava giremediğinden avukatlığı tercih etmek zorunda kalır. Böylece Kırklareli'nde avukatlık stajına başlar. 1950'de de avukat olur.

1950-1953 yılları arasındaki dönemde Kırklareli'nde İstanbul'da kendisini şair olarak ispat etmiş, dönemin hemen bütün yazarçizer takımıyla tanışma fırsatı bulmuş genç bir avukat olarak Niyazi Akıncıoğlu'nu seven bir çevre oluşmuş; bu durum onu, gelecek için ikbal hedefleri olan gerek yerli gerekse dışardan gelen memur ve bürokratların bazı kişisel hırsları sebebiyle kıskanılacak bir figür haline de getirmiştir.

1950'de avukat olduktan sonra Demokrat Parti Karakaş Mahallesi Ocağına da kayıt olmuştur. Niyazi Akıncıoğlu, ayrıca 1952'de Demokrat Parti'yi desteklemek üzere gerekli bütçeyi Marshall Yardımından karşılamayı düşündüğü "**Yayla**" isminde bir gazete de çıkarmak istemiş, hatta resmî müracaatını da yapmıştır. Ancak gazete için Marshall Yardımından para verilmediğini öğrenince gazeteyi çıkaracak bir bütçesi olmadığından vazgeçmiştir.

1950-1953 yılları arası Niyazi Akıncıoğlu'nun bu avukatlığının ilk yılları; CHP'nin Türkiye'de tek parti iktidarının son bulduğu ve Demokrat Parti'nin iktidara geldiği döneme denk gelmektedir. Demokrat Parti'nin bu ilk yılları Türkiye'nin hem iç politikada hem dış politikada büyük değişimlere sahne olduğu yıllardır. Akıncıoğlu, Demokrat Parti üyesi ve siyasi yaklaşımı belli olan bir avukat olduğu hâlde 1953 yılında Kırklareli'nde "memleket içinde müesses iktisadi ve sosyal temel nizamları komünizm yolu ile devirmeye matuf cemiyeti sevk ve idare etmek" iddiasıyla "**Köyleri Kalkındırma Derneği Kırklareli Davası**"na dahil edilerek tutuklanır.

Köyleri Kalkındırma Derneği Kırklareli Davası ve Niyazi Akıncıoğlu:

Demokrat Parti 1951'den itibaren ABD'nin yanında olduğunu göstermek ve Türkiye'de komünizmle mücadele edildiğini ispat için ilk olarak TKP tevkifatları başlatarak 167 kişiyi tutukladı. İkinci olarak Türk Ceza Yasası'nın 141. Maddenin değiştirilerek "cebir kullanmak yanında komünist amaçlı dernek kurmak için işe girişmek, başvurmak" suç kapsamına alındı. Üçüncü olarak 1946-1950 arasında yapılan uygulamalarla CHP zamanında ismi dursa da eski işlevi zaten ortadan kaldırılan Köy Enstitülerinin NATO sürecinde ABD'ye daha büyük bir icraat olarak kapanacağı sözü verildi.

Bu sebeple komünistlikten mahkûm olmuş Köy Enstitülüler gerekiyordu. Bunun için Kırklareli doğumlu olan İstanbul Emniyet 3. Şube Müdürü Orhan Hançerlioğlu görevlendirildi. İşte bu süreçten sonra Kırklareli'nde böyle bir girişimde bulunmuş, Kepirtepe Köy Enstitüsü'nü bitirmiş öğretmenlerden Nazif Karaçam, yine Kepirtepe'li olan Numan Beyazıt bu iş için aktif rol almışlardı. Numan Beyazıt, derneğin Kırklareli Şubesi'ni kurmak için Kırklareli Valiliği'ne başvurmuş, derneğe harcanacak paranın temini için, Rus Büyük Elçiliğine Numan Beyazıt ve Nazif Karaçam tarafından mektup yazılmış ve mektuba 15'i ilkokul öğretmeni, biri avukat, diğerleri ise muhtelif meslek sahibi ve kısmen yüksek tahsilli kimselerden oluşan 46 kişilik liste de eklenmişti. Mahkeme tutanaklarında Numan Beyazıt ile Nazif Karaçam'ın ifadelerinde listeye akıllarına gelenleri yazdıkları söyledikleri görülmektedir. Rusya diye bir ülke olmamasına rağmen olmayan bir ülkeye tamamen düzmece bir mektup esas delil olarak kabul edilerek dava açılmıştır. 1946'dan tutuklandığı 1953'e kadar geçen sürede Demokrat Parti'nin içinde yer almış olmasına rağmen 1940 Kuşağı şairleri içerisinde olduğu bilinmesi sebebiyle potansiyel bir komünist olması inandırıcı da olacağından Niyazi Akıncıoğlu; Kırklareli'nde bu işi bir ikbal merdiveni olarak kullanmak isteyecek iştahlı bürokratlar ve yine şahsi ihtirasları ve zaafı ile bilinen yerli Köy Enstitülü işbirlikçiler tarafından bu düzmece torba içine atılarak ondan da kurtulmak istemişler ve Akıncıoğlu'nu da bu listeye eklemişlerdir. Bu belgeye dayanılarak ve içlerine başka uydurma belgeler ve tanık ifadeleri konularak 26 Mart 1953'te gözaltılar başlamış ve tutuklamalar ardı ardına gelmiştir. "Memleket içinde müesses iktisadi ve sosyal temel nizamları komünizm yolu ile devirmeye matuf cemiyeti sevk idare" suçlamasıyla 4 Nisan 1953'te Akıncıoğlu da tutuklanır.

Bu dava ve estirdiği hava sonrasında 4 Şubat 1954'te Köy Enstitüleri'nin kapatılmasına karar verildiği dikkatlerden uzak tutulmamalıdır. Yine bu tutuklanmanın bir kılıf olduğunu mahkemedeki ifadelerde Niyazi Akıncıoğlu da yeni öğrenmiş olur.

Akıncıoğlu, halk tarafından "**adamı ipten alır**" şöhretinin haklılığını ispatlarcasına davalıların özgürlüğüne kavuşmasını sağlamış, kendisi de hakkındaki tüm iddiaları çürüterek 11.12. 1954 tarihinde beraat etmiştir.

Hürriyetten Sonra: Başı Dik Bir Avukat, Öncü Bir Demokrat:

Niyazi Akıncıoğlu beraat edip cezaevinden çıktıktan ve tekrar avukatlık yapma hakkı verildikten sonra:

*"Ekmek parası bu,
Avukatlık ediyoruz işte..."*

deyip Kırklareli'nde sağlığı çalışmasına müsaade ettiği müddetçe avukatlık yapmaya devam etmiştir. Akıncıoğlu, 1955'ten itibaren özellikle 1970'li yıllara kadar Kırklareli'nde çok önemli davalara bakan "**İpten adam alır**," övgüsünü almış iyi bir avukattır.

Niyazi Akıncıoğlu, cezaevinden çıktıktan sonra da demokrat çizgide siyaset yapmaya devam etmiştir. 27 Mayıs 1960 Darbesi ardından Demokrat Parti'nin kapatılmasıyla siyasi hayatta doğan boşluğu kapatmak üzere 13 Şubat 1961'de kurulan sağ parti Yeni Türkiye Partisi Kırklareli'nde teşkilatını tamamlayarak İl Başkanı Fikret Filiz olmuş, Genel Sekreterliğe de Niyazi Akıncıoğlu getirilmiştir. 20 Kasım 1961 YTP İl Başkanı Fikret Filiz'in milletvekili seçilmesi üzerine "Niyazi Akıncıoğlu YTP İl Başkanı olmuştur. Yine aynı dönemde 13 Şubat 1961'de kurulan TİP (Türkiye İşçi Partisi) için teklif götürüldüğü ama Akıncıoğlu'nun bunu kibarca reddettiğini ifade etmek gerekir.

Umutla Şiire Sarılma ve Şairin Ölümü

Avukatlık yaptığı bu dönemde sanat muhitinden kendisini ziyarete gelen dostlar olsa da kendisi de zaman zaman dostlarının yanına gitse de Akıncıoğlu'nun özellikle 1970'li yıllara kadar edebiyat dünyasından uzak yaşamayı tercih ettiğini söylemek yerinde olur. Ancak bu dönemde zaman zaman edebiyat dergilerinde şiirleri çıkar. Şiirlerinin bazıları daha önce de başka dergilerde yayımlanmış şiirlerdir.

Niyazi Akıncıoğlu, 1970'li yıllardan sonra önce yayınlamadığı şiirlerini gözden geçirmiş, bu şiirler üstüne kafaya yormaya başlamış, yine bu yıllarda bazı şiirleri haberli ya da habersiz bazı dergilerde yayımlanmıştır.

“Kuş Kanadından” adıyla toplu şiirlerini yayımlamak istediği kitabı için hazırladığı dosyada şiirlerinin altındaki tarihlerden hareketle yaşamının son yıllarında yazdığı ya da son hâlini verdiği şiirleri görmekteyiz. Ömer Can ve Hüseyin Atabaş’ın Akıncıoğlu’nun şiirlerini toplayarak 1985’te “**Umüt Şiirleri**” adı ile kitaplaştırdıkları eserde başlıksız bir şiirin altında 01.04.1975 tarihi varken yine aynı kitapta başlıksız yer alan birçok şiirin gözden geçirilme işinin henüz tamamlanmadığı natamam şiirler olduğu anlaşılmaktadır. Zeynep Aliye’nin ifadesiyle 70’li yılların sonrasında birbiri ardına “Yağmur Duası, Hasbihal, Hürriyet Kasidesi, Uzaktan Sevgilerle, Mev’ut Gün, Mutluca Şiir” gibi usta işi şiirlerle yeniden dergilerde görülmesi aslında onun şiir serüveninin hiç bitmediğini, her gün 24 saat şair olduğunu kanıtlamıştır.

1979 yılında Niyazi Akıncıoğlu, bizzat kendisinin aldığı bir kararla alkol bağımlılığından kurtulmak istemiş, bunun için Ankara’ya gitmiş ve psikiyatri kliniğine bağımlılık tedavisi için yatmıştır. Burada kalple ilgili bir sorun yaşamış, ardından oğlu Tefvik Altan Akıncıoğlu’nun görev yaptığı Ankara SSK Dış kapı Hastanesi’ne kaldırılrsa da oradaki tüm müdahalelere rağmen kalp yetmezliği sonucu 1 Şubat 1979’da hayata gözlerini yummuştur. Niyazi Akıncıoğlu, 3 Şubat 1979’da Kırklareli Şehir Mezarlığına defnedilmiştir. Cenazede edebiyat dünyasından katılan olmamıştır.

1940 Kuşağı Toplumcu Şiir ve M. Niyazi Akıncıoğlu’nun Şiiri:

M. Niyazi Akıncıoğlu’nun 1940 Kuşağı Toplumcu Şairler içinde zikredilmeden önce daha lise son sınıf öğrencisiyken çıkardığı “Haykırışlar” adlı kitabındaki şiirlerin zaman zaman Orhan Şaik ve Faruk Nafiz’in hatta Necip Fazıl’ın etkisinde olduğu; yine daha çok şehirli bir şairin hem şekil hem muhteva hem hayal hem de söyleyiş itibariyle dönüştürdüğü halk şiirinin özelliklerinin öne çıktığı söylenebilir.

1940 Kuşağı Toplumcu Şairleri Divan edebiyatını reddetmiş, Halk edebiyatından ise biçimsel ve yüzeysel yararlanmadan öteye geçmemiştir. 1940 Kuşağı Toplumcu Şairleri “Divan şiirini yoz bir saray kültürünün kalıntısı olarak” görürken Niyazi Akıncıoğlu ise Divan edebiyatından faydalanmış olması onun şiirini diğer 1940 Kuşağı şairlerinden belirgin bir şekilde ayırmaktadır. Ayrıca Niyazi Akıncıoğlu’nun Halk edebiyatından 1940 Kuşağı şairlerine göre Nazım Hikmet gibi hatta kısmen Nazım Hikmet’ten daha ileri boyutta beslenmeyi bildiğini söylemek gerekir. Akıncıoğlu’nun çocukluğu köyde geçmiş, okul hayatı boyunca da yaz tatillerinde yine köyde ikâmet etmiştir. Akıncıoğlu’nun halk söyleyişini kullandığı ve halkın yaşayışını anlattığı şiirlerinde, halktan bihaber fildişi kulelerden ve halka uzaktan, dışardan bakan bir şair olarak değil, içerden, onlardan birinin samimiyetini görmek mümkündür. Yakup Çelik’e göre de halk edebiyatı ve halkın söyleyişinden yararlanmayı etraflıca ilk gerçekleştiren toplumcu şair Akıncıoğlu’dur. M. Niyazi Akıncıoğlu’nun şiiri üzerine Asım Bezirci’nin yapmış olduğu “Akıncıoğlu- Nazım Hikmet’ten sonra, ama Enver Gökçe ve Ahmet Arif’ten önce -halk şiirinden yararlanan ilk toplumcu şairdir.” değerlendirmesi Akıncıoğlu ile ilgili en çok kullanılan yargıdır.

İşte Akıncıoğlu’nun 1939 sonrası döneminin şiirlerini ele alırken onun 1940 Kuşağı Toplumcu Şairleri içinde sanat anlayışı yönüyle Nazım Hikmet’i belki de tek doğru anlayabilen şair olduğu, ancak Nazım Hikmet’le ve dolayısıyla temsil ettiği anlayışla özellikle özgürlükçülük ve halkçılık yönüyle örtüştüğü görülmeli ve bunun üzerinden şiirleri ve sanatı değerlendirilebilmelidir.

Arif Damar bir yazısında Niyazi Akıncıoğlu’nun Nazım Hikmet’i kendilerinden daha farklı anlamayı başardığını; şiirlerinin gerek divan şiirinden gerekse halk şiirinden beslenme bakımından 1940 Kuşağı Toplumcu Şairlerinden ayrıldığını, kendine has orijinal bir ses yakaladığını söyler.

Mehmet Kemal 1940 Kuşağı Toplumcu Şairlerinin toplumcu yönünü yansıtmayan lirik şiirler olsa da “Edirne” ve “Bursa” şiirlerini 1940 Kuşağı Toplumcu şairlerinin dilinden düşürmediğini söyleyerek Akıncıoğlu’nun aslında ideolojik açıdan değil de sanatıyla, şiiriyle bu kuşağı etkilemiş olduğunu şöyle kabul eder:

Arif Damar’ın “Çatık kaşlıydı bizim şiir. Aşk şiirlerimi bile gizli yazdım ben. 1948’de yazdığım bir aşk şiirini 81’de yayınladım ancak.” cümlesinde ifade ettiği 1940 Kuşağı Toplumcu Şairlerindeki çatık kaşlılık Akıncıoğlu’nun şiirlerinde görülmez. Aynı dönemde aşk, kadın Akıncıoğlu’nun şiirlerinde çokça rastlanan motifler olmuştur. Hatta Akıncıoğlu’nda 1940 Kuşağında görülmeyen erotik imgelere de rastlanır.

Görüldüğü gibi içinde gösterildiği topluluk, Niyazi Akıncıoğlu'nu şiir sanatı açısından kendilerinden farklı, hatta ileride bir konumda olduğunu kabul etmekteydiler.

Sonuç Yerine:

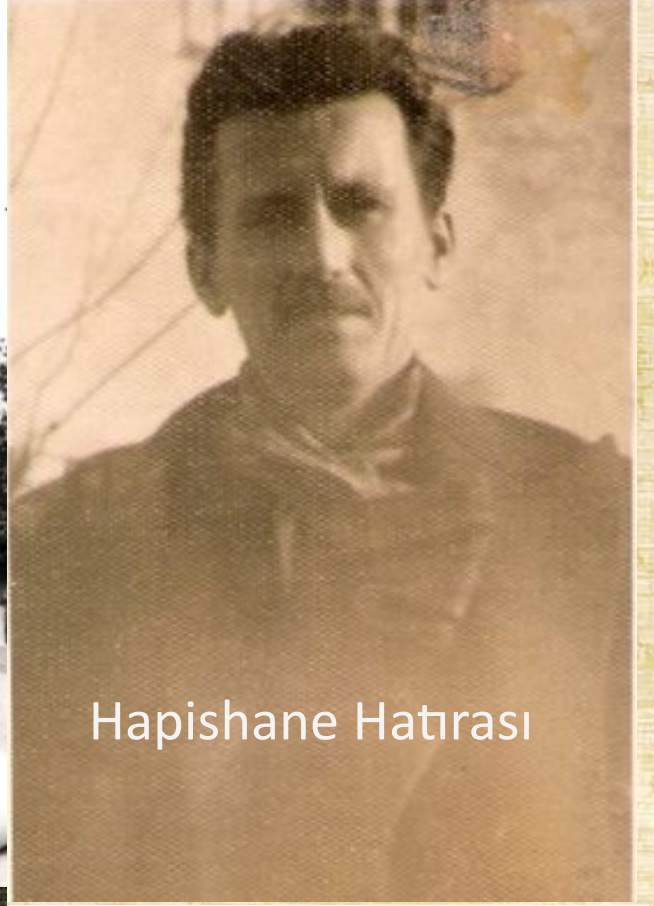
Niyazi Akıncıoğlu, Divan edebiyatından yararlanmayı bilmiş, yine 1940 Kuşaağı Toplumcu şairlerinden önce Halk şiirinden de faydalanmıştır. Böylece Niyazi Akıncıoğlu şiirini, 1940 Kuşaağı Toplumcu Şairlerinden belirgin bir şekilde farklılaştırmıştır. Özellikle onun edebiyat dünyasında tanınmasını sağlayan, Türkiye çapında haklı bir şöhret kazandıran Bursa, Edirne gibi şiirleri; hem divan şiirinden hem halk şiirinden beslenen, onları modern şiirin imkânları içinde değerlendirerek yeni bir yol açan ve Akıncıoğlu'na büyük şair dedirtecek kalitede şiirlerdir. Özellikle yakın ilişkide olduğu İstanbul'daki sanat muhitinden ayrılarak doğduğu şehre Kırklareli'ne dönüp kendi ifadesiyle "ekmek parası için avukatlık ettiği" dönemde, sanat muhitinden kendisini ziyarete gelen dostlar olsa da kendisi de zaman zaman dostlarının yanına gitse de özellikle 1970'li yıllara kadar edebiyat dünyasından uzak yaşamayı tercih ettiğini söylemek yerinde olacaktır. Ancak kendisinin "Müteferrik" şiirindeki;

*"Mingayrihad biz de şairiz.
vaktı asılmadı resmimiz
bir berber dükkânına bile,
ve anılmadı ismimiz
minnacık puntolarla olsun.
ama biz, gene şairiz."*

mısralarında ifade ettiği gibi anadan doğma bir şair ve yine "Cumhuriyet Sonrası Türk Şiiri"nin de görmezden gelinemeyecek bir kilometre taşı olduğu muhakkaktır.

Kaynak: Ali Kurt, *Yazılmadık Bir Şarkı*, Akademik Kitaplar, İstanbul, 2019.

Hapishane Hatırası

Fotoğraflar:

Doç. Dr. Ali KURT Arşivinden

Adres : Dünya - İst.
Tel : 24515 - 26808

Pazar 12 Aralık 1954

YIL: 10
Sayı: 1000

15 Kr. BAŞYERİ
F. Rifki ATAY

Kırklarelinde 2 seneden beri devam eden

Komünist sanıklarının duruşması sona erdi

KIRKLARELİ, 11 (TELEFONLA) — Gizli komünist cemiyeti kurmak iddiasıyla 26 Mart 1953 tarihinden beri mevkuf bulunan 12 sanıkla birlikte 22 kişi aleyhine açılan ve 2 yıl yakın bir zamandan beri tahkikatı devam eden Kırklareli Ağır Ceza Mahkemesince bakılan dava bugün karara bağlanmıştır.

Bütün duruşmaları gizli cereyan eden davanın bugün yapılan aleni celsesinde okunmuş karara göre, sanıklardan ve cemiyetin kurucusu olan Numan Bayezid'in Ankara Garnizon Mahkemesine (Devamı Sa: 3 Sü: 4 te)

Komünist sanıklarının duruşması sona erdi

(Başarılı 1inci sayfada) sevdiğine, Feyzullah Aktan, Hasan Özkan'ın sekiz yıl mahkûmiyetine, AB Abbas Artan'ın 1 yıl 4 ay hapsedne karar verilmiştir. Ayrıca, komünistlik suçu ile mevkuf bulunan Avukat Niyazi Akıncıoğlu, Zeynel İlhan, Mustafa İlhan, Serafettin Akıncıoğlu, Hamdi İker, AB Rıza Topçuoğlu, Recep Ergün, Mustafa Yürükoğlu'nun mevkuf olmayan sanıklarla beraber ittifakla bertarafına karar verilmiştir. Öte yandan evinde bazı askeri evrak bulunan Serafettin Akıncıoğlu'nun bu suçundan ötürü 2 yıl 2 ay hapsedne karar verilmiştir.

Bu davanın ilk tahkikatında 57 kişi mahkemeye verilmişti.

Dünya gözü ile...

Niyazi Akıncıoğlu, Recep Ergün, Hasan Özkan

Niyazi Akıncıoğlu ve arkadaşlarının mahkûmiyet haberini veren ga-

-HÜSEYİN KENAN GÖREN-

Çok değil, iki hafta öncesi buraları sel bastı, şimdi ise sıcak hava nefes almayı bile zorlaştırıyor.

“Yelin işi savurmak, ateşin işi kavurmak” demişler ya; anlaşılan ağustosun kalamında yeli de seli de ateşi de yaşayacağız.

Akşamüzerinin bu saatlerinde Avukat Niyazi'nin bürosu güneş ışıklarını tam karşıdan alıyor. Giriş kapıları ayrı da olsa, alttaki tek odalı geniş avukatlık bürosu ile üst katta çoluk çocuk yaşadıkları ev bu binada.

Hükümet Konağı'nın önüne kadar uzanan geniş meydana bakan büronun iki penceresi koyu renkli güneş perdeleriyle kapatılmış. İçerisi loş. Perde aralarından oda boşluğuna sızan güneş, boşlukta hafifçe dalgalanan tütün dumanlarını enli bir kılıç gibi yaparak ortadaki geniş yuvarlak sehpayı ve duvara dayalı yeşil koltuğu çiziyor.

Geniş odaya girişin karşısında çokça yasa kitaplarıyla dolu geniş bir kitaplık var. Kitaplığın önündeki ceviz masada oturuyor, Avukat Niyazi. Kırklar pek bilmez ama büyük şair Niyazi... Otuz üç yaşında ve eli hep sarı, cansız bıyıklarında. Boş otururken veya birini dikkatle dinlerken hep bıyıklarını sıvazlıyor, dudaklarının arasında çekiştiriyor, dişliyor...

Arada sırada bir şiir patlatıyor. Çevresindekiler soluksuz...

“Rumeli’de bir türkü çalmayagörsün hele, çıkmayagörsün Aliş Tuna boyundan, ilk kadehte sarhoşum.

İflah olmam artık, hekim kâr etmez, efkârlanır içerim, içer efkârlanırım.

Komşu kızları mı, ölüm mü geçmez, neler geçmez hatırımdan, bir ben bilirim.

Evvel ve ahir geçer, Yunus-u biçare, Şair Nedim, sakiye, ömrün tesellisidir; geçer, Sultan Süleyman’a kalmayan dünya.

Unuturum sonra garipliğimi, heheyyt!.. derim bir, kuşlar, ağaçlar!

Ve çıkarım dağlara.

Nereli bu rüzgâr, bu su deli mi?”

Masanın önündeki rahat koltukta arkadaşı Zeynel oturuyor. Zeynel, Niyazi'den birkaç yaş küçük. Selanik göçmeni.

Zeynel, Bitlis Ortaokulu'nda Fransızca ve Resim öğretmeni iken özgür düşünceleri yüzünden göze batmış, hakkında soruşturma açılmış ve açığa alınmış; yani, işsiz... Kırklar'a geleli ancak yirmi gün olmuş...

Niyazi, sesli düşünüyordu: “Kırklar'da, bu Sadık Pekkip ile Demokrat Parti daha çok zarar görür. Adam Lüleburgaz'da Belediye Sinemasındaki konserde herkesin gözü önünde emniyet amirini dövmüş. Fikret Filiz ile konuşuyoruz... Şimdiden bir şeyler yapmalı...”

Zeynel:

“Çıkaracağımız gazeteyi destekliyor değil mi?” diye sordu.

“Evet,” dedi Niyazi. “Temmuz sonu dilekçeyi verdim. Fikret Filiz tarih ve sayı numarasını aldı. Zaman geçirmeden Ankara'dan yardım işini bitirirse birkaç aya kalmaz basarız Yayla gazetesini... Biz 46 demokratıyız.”

Büro kapısına iple bağlı çingirak çalınca susup açılan kapıya baktılar.

Gelen Nazif öğretmendi. Kasketini başından sıyrarak alırken içeri süzüldü. Kapının açılıp kapanmasıyla şöyle hafiften dalgalanan tütün dumanının ardından utangaç bir tavırla;

“Gelebilir miyim?” diye sordu.

Niyazi gülümseyerek eliyle ‘gel’ işareti yaptı. Zeynel de Niyazi de Nazif'in ardından son zamanlarda hep birlikte gezdiği Numan öğretmenin de içeriye girmesini bekle-diler. Giren olmayınca :

“Yalnız gelmiş!” dedi, Zeynel.

Nazif'ten gizlemeye çalışarak güldüler.

Kumral, ufak tefek, genç yaşında saçları dökülmüş, tepesi açık biriydi Nazif. Geçen yıl kazandığı Birleşmiş Milletlerin Uluslararası Yazı Yarışması onu Kırklar'da tanınır hale getirmişti. Geniş ve çıkık çenesi yüzüne bakılınca dikkat çeken ilk yerdi. Çenesi titreyerek:

“Gazete işinizde gelişme var mı?” diye sordu. Niyazi:

“Gel Nazif öğretmen, gel!” diyerek oturması için Zeynel'in karşısındaki yeri gösterdi.

Niyazi, tütün tabakasını konuklarına uzatırken Zeynel konuşmaya başladı:

“Resmî başvuru yapıldı. Gazeteyi çıkaracağız. Yazı yaz. Başka arkadaşlardan da yazı al ve Yayla'nın güçlenmesine yardımcı ol.”

Bu kez Niyazi söze girdi:

“Bak Nazif öğretmen, ben Demokrat Partiyim ve Kırklar'da gazete çıkarmak istiyorum. Milletvekilimiz Sıtkı Pekkip hizbine karşı bir taraftayım ve gazetede Fikret Filiz tarafını tutacağım. Partiden ilan işinde yardım alacağım ve Marşal Yardımından da para almayı istiyorum. Açık açık söylediğim bu planlarımıza uyma, yazı yazman memur olduğun için uygun olmayabilir, iyi düşün!”

Çok düşünmeden “tamam” dedi, Nazif.

* * *

Nazif, 1000 numaralı Milli Emniyet Ajansı. Hem de Niyazi'nin daha sonra duruşmalarında söylediği gibi: “...mumaileyhin ana rahminde dahi emniyetle münasebette olduğu...” Şimdiki görevi Ankara'dan; Başbakan Adnan Menderes'in isteği üzerine, “Köy Enstitülerinin kapatılması için Kepir mezunu Köy Enstitülü öğretmenlerden komünist yaratmak...”

Kepirtepe Köy Enstitüsü'ndeki öğrenciliği sırasında bile sol görüşlü öğretmenleri hakkında raporlar yağdırmış.

Ankara'ya göre, Kırklar'daki Milli Emniyet kadrosu birkaç yıl önce “Sabahattin Ali'nin ortadan kaldırılması” konusunda iyi bir sınav vermemiş miydi?

Nazif o zamanlar Kepir'de öğrenciydi ama bu kadronun içinde olduğuna inanıyordu. Kırklar'a geldikçe “Ahmet abisi” ile görüşüyor, genç bir stajyer gibi kadroya raporlar veriyor, tazelenmiş imanı ile çevresindeki komünistlere karşı bileniyordu.

Nazif, Avukat Niyazi'nin bürosundan çıktığında güneş batmak üzereydi. Hızla meydana geçti ve Hükümet Binasına girdi.

Serin loşlukta yürürken koridor betonunda yankılanan ayak seslerini gururla dinliyordu.

Bu işlerin sonunda herkes ona özenerek bakacak, belki o Ankara'da yaşayacaktı. Öyle ya; zengin, yakışıklı veya çekici değilseniz geriye zeki olmak dışında bir şey kalmıyordu.

Adnan abisi işlerin yavaş gitmesine sinirleniyor hep; hep ona kızılıyordu. Oysa şu kısacık zamanda amaca ulaşmak için ne işler başarmış ne adımlar atılmıştı. Geçen yılın ağustosuydu. Menderes isteğini Tefik İleri'ye söylemişti. Kurgu hemen kuruldu. Ne demişlerdi? Ay bitmeden Milli Emniyet Şube Müdürü Orhan Hançerlioğlu İstanbul'da ‘Köyleri Kalkındırma Derneği’ni kurmuş, tüzüğünü de Köy Postası dergisinde yayımlamıştı. Öylesine köyle dolu yetiştirilmişler ki, ‘Köy’ sözünü duydular mı oltaya koşan balığa dönerdi bu Enstitülüler... Aynı yılın kasım ayında TBMM'de Türk Ceza Kanunu'nun 141 ve 142. maddeleri Kırklar'daki plana göre hızla değiştirildi. Bundan sonra komünizmi düşünmek bile suçtu...

İşler Nazif'e göre, “düşünüldüğü gibi yavaş” gitmiyordu. Üzerinde ‘Adnan Çakmak – Emniyet Müdürü’ yazan kapıyı tıklattı, alışkınca kapıyı açtı. Emniyet müdürü masasının önünde ayaktaydı. Nazif'i kapıda görünce iri yarı cüssesiyle ona doğru birkaç adım atarak:

“Umarım iyi haberlerin vardır!” dedi.

Kendisini sıkıştırılmış hissetti Nazif, odanın bir köşesinde oturan Milli Emniyet Başmüfettişi Kemal Cantimur'u görünce kendine güveni birden yok oldu. Nedense hiç konuşmayan bu adamdan, özellikle binbaşı üniformasıyla görünce korkuyordu. Binbaşı Kemal Cantimur, Sabahattin Ali Olayı'nın baş aktörlerinden biriydi. 1938 yılında Hatay'a giren süvari birliğinin komutan yaveri olarak adını duyurmuştu.

Adnan Çakmak, Numan'ın duraksadığını görünce, gülerek:

“Cemile ile Numan'ın arasını yaptın mı?” diye sordu.

Nazif ‘in çenesi yine titremeye başladı.

Birkaç yutkunduktan sonra:

“Cemile sizlerle görüşmek istiyor. Numan'ın ilgisinden rahatsız olduğunu defalarca söyledi. Bu işin vatan-millet meselesi olduğunu anlatıyorum ama ikna edemiyorum.” dedi.

Emniyet müdürü, Kemal Cantimur'u da onayını almak amacıyla ona da bakarak Nazif'e:

“Hafta içinde sen al gel, burada Cemile öğretmenle görüşelim,” dedi.

Nazif, heyecanla:

“Ben az önce Avukat Niyazi'nin bürosundaydım. Zeynel de oradaydı,” deyince dikkatler üzerine yöneldi.

“Cumhuriyet Savcısı Hüseyin Tarhan da burada olmalıydı. Avukat Niyazi'nin kırmızı kadife ceketine, bir de kızıl kravatına kafayı takmış. Söylenip duruyor. Akşamları Şehir Kulübünde Hüseyin Bey'in karşısındaki masaya kızıl kravatıyla oturup onu çıldırtıyormuş” dedi Kemal Cantimur.

Adnan Çakmak güldü. Ağarmış, gür saçlarını parmaklarıyla tarayarak masasına geçti, oturdu. “Anlat bakalım Nazif öğretmen! Gazete konusunda gelişme var mı?” diye sordu.

Nazif derin bir nefes alarak:

“Görevlendirmeniz üzerine Avukat Niyazi ile konuşmak üzere bürosuna gittim. Zeynel de oradaydı. Niyazi önce hiçbir şey söylemedi. Zeynel yazı yazmamı, başka arkadaşlardan da yazı getirmemi istedi. Gazetenin adı Yayla olacak, tersinden okununca gerçek niyetleri ortaya çıkıyor. Rusya'dan al, burada yay! Gazete yönetimini de belirledik. Avukat Niyazi gazetenin müdürü olacak. Yazı işlerini Zeynel yürütecek, sekreterliğini de ben yapacağım.”

Söylediği onca yalana karşın kapıdan çıktığında coşkuluydu Nazif. Haftalarca ezberlemeye uğraştığı şiiri bir iki aksamayla kürsüden okuyup bitiren ve selamı çaktıktan sonra dinleyenlerden alkış bekleyen ilkokul talebesi gibiydi.

* * *

“Bugün 31 Ağustos 1953 Pazartesi...”

Ben, Avukat Niyazi Akıncıoğlu'nun büyük oğluyum. 9 yaşında bir ilkokul öğrencisiyim. 7 ve 4 yaşlarında iki kardeşim var. Bugün duruşmaların ilk günüymüş ve uzun zamandır ilk kez çok özlediğimiz babamızı göreceğiz. Olsun, uzaktan da olsa elleri kelepçeli de olsa karşıdaki Hükümet Binasına getirdiklerinde merdivenleri çıkarken babamızı göreceğiz.

Heyecan içinde olan sadece evin çocukları, bizler değiliz. Şu anda evimizin meydana bakan tüm pencerelere sıralandık. Dedem, ninem, kenarları tığ oyalı beyaz mendilini avucunun içine saklamaya çalışsan annem...

Hiç konuşmadan Hükümet Binasının önünü gözlüyor, gelen geçen arabaları işaret ederek birbirimizi uyarıyoruz.

Babamın iyi bir hukukçu olduğunu, kendisini bu beladan kurtarıırken hapiste beraber yatdığı arkadaşlarını da kurtaracağını biliyorum.

Babam, bizi de kurtaracak.

Okulda peşimden bağıyorlar. Bir şey bildiklerinden değil, evde konuşulanları yarım yamalak duymuşlar ya: “Senin baban komünist, onu asacaklar!” diyorlar. Ben artık onlara kızmıyorum, üzülüyorum.

Evet, bu günlerde çok paramız yok. Dedem para getiriyor da anneme zorla veriyor. Görüyorum. Annem öğretmen, çok harcamazsak onun parası bize yeter ama okulun son haftasında Kızılay için öğretmenimin dağıttığı yardım zarflarını bana vermedi. Babam hapisten çıkınca o yardım zarfını parayla dolduracağım, hem de sınıfın ortasında, onlara göstere göstere...

Gazete çıkarmak suç mu? Babamı bu yüzden hapse atmışlar.

Beş ay önceyi, polislerin evimizi aramalarını yaşamım boyunca hiç unutmayacağım. Döşekleri, yıgıdığımız yüklüğü bile devirdiler, halıları, kilimleri savurdular. Kim bilir ne aradılar? Sonra alt kata, babamın yazıhanesine indiler. Polisler orayı daha çok dağıttılar. Annem sonraki gün hem temizlik yaptı hem de dağılanları topladı.

* * *

HAYALLERİMDE YAŞAYAN NİYAZİ AKINCIOĞLU İLE İLGİLİ ANILARIM (ANILARIMDAKİ MASUM VE KÜSKÜN KİŞİLER)

-AHMET HÜSNÜ RODOPMAN-

Işıklar içinde yatsın değerli insan Niyazi Akıncıoğlu. İlk gençlik yıllarımda Kırklareli'deki anılarımın en renkli zenginliği idi. Amcamın oğlu rahmetli Kudret Rodopman'ın, Niyazi Akıncıoğlu'nun şiirlerini en güzel okuyanlardan biri olması nedeniyle aile toplantılarında veya özel yemeklerde istek üzerine, başlıca Edirne, Bursa, Hürriyet Kasidesi ve diğer şiirlerini ezberlerinden tanıdım önceleysin. Edebiyat merakımın da ilk kaldırım taşlarını döşeyenlerdendi Niyazi Bey Amca. Adı geçtiğinde, rahmetli babam çok hüzünlenir, o günlerin malum muhbir vatandaşlarından nefretle söz ederken:

“Niyazi Bey çok iyi bir insandır. Ben ona da rahmetli babasına da çok elbise diktim. Bazı ahlaksız hemşerilerimiz o masum adama kötülük yaptılar,” derdi. Anlamazdım önceleri, ama içten içten de merak ederdim. Kırklı yılların en iyi şairlerindendir diye söz edilen, yakınımıdaki bu şairi. “Haykırışlar” adlı bir şiir kitabının olduğunu öğrenmişim ama bir türlü bulamıyordum. Kudret ağabeyden edindiğim beş altı şiirini ancak edinip, defterime yazabilmişim.

Lise yıllarımda Kasaplar arasındaki bakkal dükkânımıza ara sıra uğrar, babamla ayaküstü konuşurlar giderdi. Bizim dükkânın biraz ilerisindeki İstanbul Lokantasına gelirdi sık sık. Gece nin ilerleyen saatlerinde 23.00'ten sonra çıkar, dimdik yürüyerek evine giderdi. Her gece geçerken de babamla selamlaşırlardı. Hatta Niyazi Bey'in geçiş saati ile dükkânımızın kapanma vaktinin geldiğini anlar olmuştuk. O başı yukarıda, yıldızları seyrederek giderken, biz de son ışıkları söndürüp evimize yollanırdık. Niyazi Bey büyük bir şair, babamın saygı duyduğu bir kişilikti. Edindiğim şiirlerini okudukça, bende gizliden gizliye Niyazi Akıncıoğlu'na öylesine bir hayranlık duymaya başlamışım ki anlatamam. Hatta onun üstünde hep gördüğüm, üniforma gibi giydiği, üstüne dikilmiş bej renkli keten dört cepli safari ceketini, hâlâ gözlerimin önünde. Anneciğime yalvar yakar bir tane diktirmişim kendime. Yıllarca da severek giymişim o ikisi yanda büyük, iki adet küçüğü de göğüste olan dört cepli safari ceketimi. Özellikle de büyük cepleri Varlık kitaplarının gireceği kadar büyük olsun diye annemle epey didişmişim. Ve giydiğim sürece hiçbir gün kitabım eksik olmadı ceplerimden. Varlığım, Varlık kitapları ile oluştu desem yalan olmaz.

Rahmetli Ali Coşkun Yanardağ'ın dükkânına her uğrayışımda yeni bir Varlık'la tanışırımdım. Bazen de “Bak bunu okudun mu?” diye kitap önerirdi. Yine o günlerde, sarı renkli kapağı olan, diğer Varlık Yayınlarına göre daha kalın bir kitap gösterdi. Jack London'un “Martin Eden” adlı kitabını, “Bu kitabı okudun mu?” dedi. Baktım fiyatı 9 TL yazıyordu. Bana ise babam haftada 3 TL veriyordu.

“Bunu almayayım, sonra alırım,” demişim.

Ali amca, “Sonra getirirsin,” diye zorla vermişti.

Dükkâna gelip babama söylediğimde bana 6 TL daha vermişti. “Hemen götür ver,” diye. Koşarak götürdüğümde:

“Babana söyledin mi?” dedi.

“Evet,” dedim. Çünkü babam, “Borç iyi şey değildir hemen götür, teşekkür et,” demişti.

“İki haftalığını peşin almış oldun,” diye de ilave etmişti. Yıllar sonra bu olayı bir öykümde “Baba Nasihati” adı altında yazacak kadar beni etkileyebileceğini, o gün anlayamamışım.

Martin Eden, okuduğum onca kitabın içinde, en unutamadıklarımın başında geldi bugüne değin. Yazar olma hayalleri ile yaşayan bir lise öğrencisi olarak bu kitap beni öylesine bağlamıştı ki kendine, anlatılacak gibi değildi. Hem sonunu merak ediyor hem de bitecek diye üzülüyordum. Babam bu arada hastalanmış, hastanede yatıyordu. Ben hem okula gidiyor hem de dükkânı annemle birlikte devam ettiriyordum. Fırsat buldukça da ders çalışıyor veya müşteri beklediğimiz zamanlarda, kitaplarımı okuyordum. Yine böyle bir gecede, dükkânın kapısı açılmıştı. Niyazi Bey Amca gelmişti

“Hüseyin ağabey nerede, göremiyorum ne zamandan beri?” diye sormuştu.

Kitabımı tezgâhın üzerine koyup ayağa kalkmışım. “Babam biraz hasta, buyurun,” demiştim. Ama öykündüğüm şair ile bu karşılaşmamda ayaklarımın titreyip, dizlerimin bağının çözüldüğünü hissetmişim.

“Ne okuyorsun?” diye sordu.

“Jack London’un ‘Martin Eden’ini okuyorum,” dedim.

“Aaa, iyi iyi! Nasıl beğendin mi kitabı?”

“Çok sevdim ve etkilendim” yanıtını verdim. Ardından

“Kudret uğruyor mu?” diye sordu.

“Bugün buradaydı,” dedim.

Günlük alacaklarını alıp “Selam Söyle Hüseyin ağabeye,” deyip gitti.

Sonra Kudret ağabeylerle lokantada sık sık yemek yediklerini öğrendim. Kudret ağabey masada çok güzel şiir okuduğu için, Niyazi amcanın şiirlerini ona okutuyorlarmış. Sonraları da defalarca uğradı. Genellikle gece o saatlerde gelen giden az olduğu için ben ders çalışıyordum. Oldukça soğuk bir gece idi. Ertesi gün fizikten yazılımız vardı ve çalışmam gereken konular duruyordu. Kapıdan Niyazi Akıncıoğlu girdi.

“Yine mi kitap okuyorsun!” dedi.

“Hayır ders çalışıyorum. Yarın fizik sınavımız var,” dedim

“Aaa, Abdullah Bey mi?” dedi.

“Evet,” deyince, “Çok iyidir. Dikkat et derslerinde,” deyip yine alışık olduğumuz ürünlerden alıp çıktı. Ardından yine hayallere dalıp gitmek geldi içimden ama hayatta en çok sevdiğim öğretmen olan Abdullah Ergenekon’un dersinden iyi not almak zorunluluğunu duyduğum için çalışmam gerekiyordu. O gece Niyazi Bey’in ardından değil de epey gecikerek dükkânı kapattık anemle birlikte. Hava çok soğuk, vakit de çok geç olmuştu, ama tüm konuları tekrar etmiş, iyi çalışmışım. 9 veya 10 alamazsam, utancımın Abdullah Hocamın yüzüne bakamazdım. Eve gelip yatmamız saat 02.00’yi bulmuştu. Üç saat uyuyup, sabah namazında kalkarak, dükkânı açmaya gittim. Çünkü ekmek fabrikasının arabası ekmek kasalarını getirecekti. Kedi, köpek dokunmasın diye içeriye almak gerekiyordu, hem de bir iki saatte olsa derslere bakabiliyordum. Daha sonra annem geldi ve bende zil sesiyle birlikte sınıfa koşarak yetişebildim. Fizik sınavım da çok iyi geçti. Mutlu bir şekilde okuldan dükkâna dönerken, hayallerimi hem Niyazi Akıncıoğlu hem Martin Eden hem de Abdullah Ergenekon süslüyordu.

Niyazi Akıncıoğlu ile ilgili yazacaklarım bunlarla bitmez elbette. Üniversite yıllarımda da Niyazi Akıncıoğlu, Kırklareli’ye gittiğimde gerek karşılaşmalarımızdan gerekse onun masasını paylaşanların aktardıklarından bir dolu anı ve anekdotları keyifle biriktirmiştim belleğimde. Bu yazımla da, gençlik idolüm, değerli şair Niyazi Akıncıoğlu’nu ilk şiirlerinden olan, 15.09.1938 yılında Servet-i Fünun dergisinde çıkan “DİLEK” adlı şiiri ile analım...

DİLEK

yad ellerde dostlar yaya kaldım ben
şu yollar kol kola bağlaşır gider,
yadınız bir türlü düşmez dilimden,
gözyaşım su gibi ağlaşır gider.

burcu burcu tüter gözümde sıla,
her geçen dakika sığmaz bir yıla
sularla dertleşir yana yakıla,
şu gönlüm gariptir ağlaşır gider.

göz göz oldu yaram kanar saramam,
dağları aşır da ona varamam,
hastayım kimseden şifa bulamam,
dertlerim tükenmez dağlaşır gider.

Niyazi Akıncıoğlu

M. NİYAZİ AKINCIOĞLU İLE ZAMANIN TOZU -M. AKIN GÜRE-

Yakın tarihimize ait tuhaf bir davadan bahsetmek istiyorum sizlere. Konumuz Şair Avukat Niyazi Akıncıoğlu ve yargılandığı Köy Kalkınma Derneği davasıdır.

Niyazi Akıncıoğlu, ne zaman hatırlansa akıllara ilk önce Edirne ve Bursa şiirleri gelir. Onun hayatını pek bilmeyenler bu şiirlerinden yola çıkarak, onun Edirneli ya da Bursalı bir şair olduğunu düşünürler. Hiç önemli değildir; Niyazi Akıncıoğlu bir Türkiye şairidir, her yerde yaşar, anılır, sevilir sonuçta. Ama onun Kırklarelili bir şair oluşuyla alakalı bir başka konu da hatırlanır hemen. Ona ve çoğu öğretmen olan arkadaşlarına açılan bir dava hiç unutulmaz.

Bu davadan tutuklanıp aylarca süren bir yargılamanın sonucunda aklanırlar ama beraat haberini veren Dünya gazetesi onlara hâlâ suçlu muamelesi yapacaktır! Amaç o zamanın itibarsızlaştırma aracı olan “komünist” sıfatını kullanarak olayın perde arkasını ve bir hukuksuzluğu gizlemektir aslında.

Dava kapalı olarak görülür. Ortada bir iddia ve bilinen zanlılar vardır ama gerisi karanlıktır. Davanın asıl gayesi, hazırlanışı, kullanılan yöntemleri gizlidir. Ancak bütün gizlilikler dava duruşmaları sırasında bozulur, adı savcı ifadeleriyle açığa çıkan ajan NK' nin marifetleri mahkeme tutanaklarında tarihe geçer ve dava iki yıla yakın bir süre devam ettikten sonra sanıkların lehine sonuçlanır. Ancak mahkeme halka kapalı şekilde devam ettiği için uzun süre kimsenin haberi olmaz bunlardan. Haklarındaki itibarsızlaştırma kampanyası suçsuz yere aylarca süren mahkûmiyete yol açmışken bu mağdu-

riyet dava sonrasında da hayatlarını değiştiren acılı sonuçlar yaratarak devam eder. Kimi hastalanır, kimi işini kaybeder, büyük maddi sıkıntılar yaşanır. Mahkemede aklanmış olmaları ellerinden alınan hakların iade edilmesine, mağduriyetlerin telafi edilmesine yetmez.

İddiaların çürütülerek davanın kazanılmasında en büyük payı olan kişi, yaptığı muhteşem savunma ile Niyazi Akıncıoğlu'dur. Onun artık elimizde olan ve zamanın tozuyla kaplı 108 sayfalık savunması bir hukuk insanının cesur haykırışı ve akıl gücü ile doludur. Kimse bu korkusuz savunmayla ilgili tek haber okuyamadığı gibi haksız suçlamaların gerekçesi olarak sunulan sahte iddiaların sorgulaması da yapılmamıştır. 1950'li yılların “komünist avı” ortamında böyle bir davanın mağdurlarının yanında durmak zordur, sessiz kalmaktan başka yapılacak bir şey yoktur! Hatta eskiden birlikte olduğu gazeteci, yazar arkadaşları dahi dava ile ilgili olup bitenlerden habersiz yaşamışlardır yıllarca. Sonuçta dava kazanılsa, kazanmanın ötesinde bir rezalet perdesi açılarak arkasındaki kirli oyuncular, dönen dolaplar ortaya saçılabilir bile olup bitenlerden kimsenin yıllarca haberi olmayacaktır. Devir öyle bir devirdir! Olan olmuş, tutukluluk bitmiş, serbest bırakılmışlardır, hepsi o kadar.

Dünya gazetesi beraat haberini verirken, onlara zanlı muamelesi yapmaktan geri kalmaz. Duruşmalar sırasında Niyazi Akıncıoğlu savcılığın bütün iddialarını çürütür ve büyük komployu ifşa eder. Suçsuzluğu adalet önünde kanıtlamıştır. Ama küskündür. İşinde başarılı bir avukat olarak gösterdiği başarıyı, bir şair gibi yaşasa da ekmek parası derdine düşünce edebiyat alanında eskisi kadar göstermeye niyetli değildir. Bu sessizliği biraz da olup bitenlere habersizmiş gibi davrananlara olan küskünlüğündendir.

Niyazi Akıncıoğlu Kırklareli'de yaşamayı seçerken başlarda belki olduğundan daha yükseklere çıkaracağını umduğu şiirini yazmak için bir gün hevesinin kırılacağını, eskisi kadar şiire sarılamayacağını bilmiyordu.

Yaşadığı bu kentte ona fenalık edenlerin kuracağı tuzakları, kötülükleri nerden tahmin edebilirdi?

Dünya büyük bir kaostan çıkmaya çalışırken yaşadığı ülkenin huzurlu, güvenli limanlara dümen kırması için, içinde yeşeren çabalar boşuna değildi. Bir şair olduğu kadar insanlığın geleceği için çözümler arayan hümanist bir arayış, heyecanla doluydu o günlerde. Dünya, insanlığı büyük kayıplara uğratan korkunç bir harpten çıkmış, ülkede tek parti dönemi kapanmış, çok partili yeni bir döneme geçilmiştir. Akıncıoğlu'nun çağdaş, olgun bir demokrasiye geçilmesi umuduyla başlayan siyasal çabaları ve dergi hazırlıkları, o günün Türkiye'si için aydınlıkçı, ülkesini seven ilerici bir aydınının davranışlarıdır. Ülkenin içinde bulunduğu şartlar ise hayalleriyle örtüşmez maalesef. Çok partili rejime yelken açan Türk siyaseti Batı Bloku'nun gözüne girebilmek adına ülke içinde solculara karşı acımasız bir sindirme harekâtına başlamış ve liberal görüntüsünü terk etmiştir. Solu çağrıştıran Köy Enstitüleri'ni tamamen kapatmak için hedef tahtasına koydukları kişileri komünistlikle suçlayan ve bunu ajanlar eliyle yürütülen bir tertibin içinde bulur kendini Akıncıoğlu. Başlarda destek verdiği iktidardaki liberal açılım (Demokrat Parti) konusunda yanıldığını görmüş ve üzülmüştür. Bu hayal kırıklığı şiirsel eylemine de yansır. Çoğu tanıdığı olan edebiyat çevrelerinden kopması, yaşadığı yerde haksızlığa uğraması onu kendi içinde başka bir yere çeker, bununla yetinmeyi öğretir. Ama yaşadığı yerin insanları, gençliğindeki dostların eksikliğini dolduramaz, onu unutturmak için estirilen rüzgâra engel olamaz. Birçok insan Niyazi Akıncıoğlu gibi bir şair olduğunu öğrendikçe hayret edip hayıflanırken, birileri de görmezden gelmeye devam eder. O ise Nazım'ın anlattığı bir ceviz ağacıdır yaşadığı şehirde:

*“başım köpük köpük bulut
içim dışım deniz,
ben bir ceviz ağacıyım Gülhane Parkında,
budak budak, serham serham ihtiyar bir ceviz.
ne sen bunun farkındasın ne polis farkında”*

BİR ŞARKIDIR BU

sulh ve hürriyet dediğin
ağız dolusu söylenir ufuklara karşı.
bir şarkıdır bu
kalû beladan beri söylenir
kurtlar dilinde, kuşlar dilinde.

dostlar,
dostların, dostları;
bu bâbda ne söylesek az.

ben, onunla büyüdüm
onunla yürüdüm
onun için büyüttüm bu boyu
onun için ölebilirim.

bir şarkıdır bu
kan ve ölümlerle yazılmış kalplerimize,

unutulmaz!

(Yürüyüş, 09.01.1943)

demir bu şarkıyla dövülür
bu şarkıyla yürür gemiler
ve bir temmuz öğlesinde
mola verdiği zaman orakçılar
bu şarkıyla ayran içer.
bu şarkıyla geçer
semasından insanların
boşaltıp rahmetini kümülüs bulutları.

M. Niyazi AKINCIOĞLU

(Şiir; Doç. Dr. Ali Kurt'un

Arşivinden)

VATANA VE GURBETE DAİR

1

bir ezan vakti başladı gurbet,
bir ezan vakti bitti memleket;
ve cümle esaret;
iliklerimize kadar mehtap vardı,
ve kuşlar
-saman yoluna konmuşlar-
"hey gaziler" i çağırırlardı.

2

bir garip arzuydu bu:
adımlayalım gurbeti dedik,
sayı yetmedi.
yürüdük;
yürümekle gurbet bitmedi.
vatan küçük, gurbet büyüktür;
bizse gani gönüllü Hamza Dayıyız
her taş a bir vatan yazdık da geçtik.

3

Ak kağıda kara yazı yazmak
hüner değil demiş çingene;
Sepet dibi yap da göreyim.
Ve sen nane mollam
diyorum ki ben:
Gurbeti, vatani bil de göreyim!

Yürüyüş, 1940

AJANS

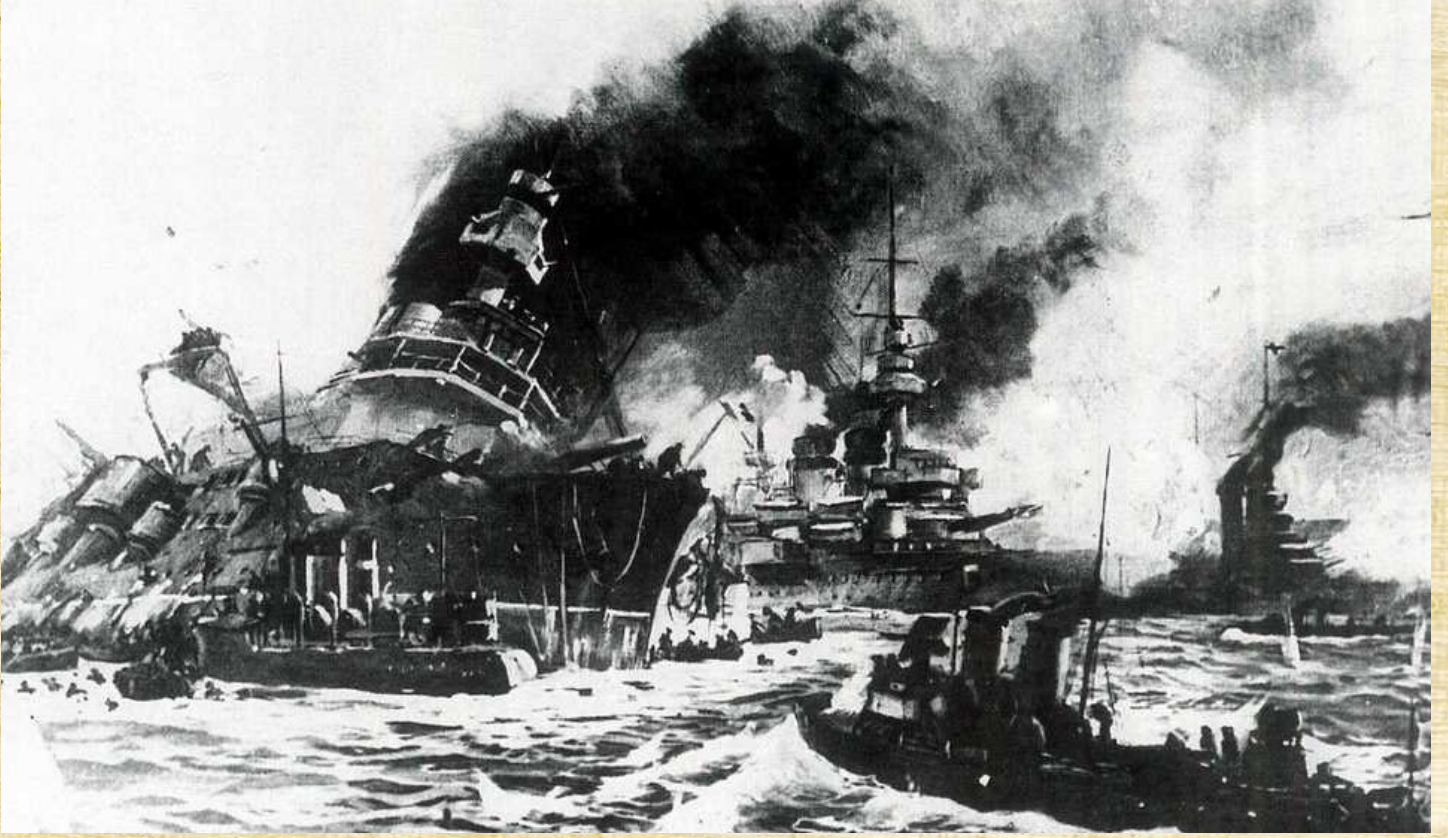
radıoda bir hüzzam şarkı var
dışarda sümbül havası,
"halbuki şimdi uzak ufuklara kar yağıyor."

daha evvel ajans dinledik,
zincirlerini şakırdatarak geçti esaret
alev raylar üzerinden demir arabalarla.

toprak gebeydi,
toprak çocuklardı: Dostlar,
kiminde orak, kiminde balta
-buğday kokan avuçları kan içinde-
emeklerini yığın yığın, başak başak
harman yerinde bırakarak
döğüştüler en ön safta.

döğüştüler ve öldüler.

sonra hürriyet
-yaralı ceylanlar gibi-
ve sulh
-anam sütü kadar helal-
yüzünde ne bir kin, ne bir infial düştü yollara.
yollar uzun, menzil ırak
ayakları kanıyor, yalınayak!

18 MART ÇANAKKALE DENİZ ZAFERİ / ALİ IŞIKGÖR

Bugün 18 Mart... Agamemnon'un Truva'ya saldıran ordularına benzetiyorlardı kendilerini... Onun gibi birleşik bir güç oluşturdular. Yeni bir haçlı seferi...

O sabah bu nedenle en öne Agamemnon'u yerleştirdiler tüm filonun önüne. Onun rehberliğinde getirdiler boğaz önlerine ateş kusan zırhlılarını... Agamemnon'un iki yanında Queen Elizabeth - Lord Nelson - Inflexible; bunların ardında Fransız hattı gemileri Gaulos - Charlemagne - Bouvet - Suffren... Ve bunların ardında da yine İngiliz gemileri hattı; Vengeance - Irresistible - Albion - Ocean... ve diğerleri...

Tam 16 zırhlı, 4 kruvazör, 14 destroyer, 7 denizaltı, 21 mayın tarama gemisi ve 30'dan fazla bot ve çeşitli gemilerden oluşan tam yüz parçalık bir filo ile geldiler. Mağrur ve zalimce...

Karşılarında ise boğazın iki yanını tutmuş, oralarda mevzilenmiş kahraman Türk topçusu ve bir de "Nusrat"...

Önce; Bouvet - Irresistible ve Ocean boğazın serin sularının dibine doğru yolculuğa çıktılar. Battılar... Ardından; Agamemnon - Inflexible - Gaulos ve Suffren ağır yara alarak savaş dışı kaldı.

Gelibolu'nun, Truva'nın, Söğüt'ün, Ahlat'ın, Bağdat'ın, Tebriz'in, Horasan'ın, Hindistan'ın, bin yıllık vatanlarının, mazlum milletlerin bekçileri vardı karşılarında.

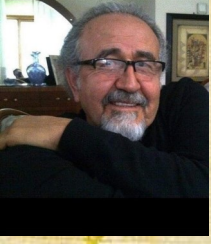
"Geçemezsiniz!" dediler. "Çanakkale geçilmez!"

Ve sıra diğerlerine gelecekti. Çekildiler. Yeniden gelmek üzere... Bir daha deneyeceklerdi. Gelsinler... Bu ulus, son sözünü söylemişti bir kere **"Çanakkale Geçilmez!"**

Yedi düveli toplayıp yine geldiler. Bu defa da karşılarında Mustafa Kemal'i, Hüseyin Avni Bey'i, Esat Paşa'yı, Yahya Çavuş'u, Seyit Onbaşı'yı, Saka Hüseyin'i ve yüz binlerce kahramanı buldular. Yine döndüler yüz geri...

Truva'nın tekrarını yaşatmak için geldiler... Truva'nın rövanşını ödeyerek geri döndüler. Ezik ve perişan...

SÖZCÜK DELİLERİ-IV / BARIŞ ERDOĞAN

Aldatmak

Biz yüreğimizde taşıdığımıza yük demeyiz.

Dedim ki ağzımız anzer balı üreten bir kovana benzer; zehir akıtanı varsa da -benzetmemi bağışlayın- kenefe dönüşüverir. Biz dilimize arıların bal taşıdığı çağlara gidelim. Kaşgari'nin 11. yy.'ı... Sözcüklerin gerçek anlamlarıyla kavga etmeden geçindiğimiz yüzyıllar. Mecaz anlamlar dil pazarında henüz piyasa yapmamış. Bir dostla muhabbet mi başlattık, her sözcüğü gönül rahatlığıyla tuzığa düş(ür)meden kullandık. Renklerde bile henüz bir yeşillenme/sevdalanma söz konusu değildi. 17. yy'a gelindiğinde bile Karacaoğlan'ın güzellemeleleri ceviz yeşiliydi, nar kırmızısıydı, buğday sarısıydı. İşte iki dize:

“Sarı çedik geymiş koncu dizinde/ Arzumanım kaldı ala gözünde”

Keklik sekişli kadınlar, Torosların eteklerinden inip pazarlardan aldıkları allı morlu fiştanları yıkayıp yıkayıp giyiniyorlardı. Mecaz ne zaman arz-ı endam etti, dümdüz söyleyen Karacaoğlan'ın, ***“Benim sevdiğim bülbül ünlüdür/ Ördek simalca, yeşil donludur.”*** dizeleri dili (gönlü) bulandırır oldu.

Dedim ki İnci Asena'ya, kimleri, neleri aldattın? “İtiraf” etmişti: ***“Her şeyi aldatıyorum/ Bir başka şeyle/ Suyu güneşi toprağı.../ Leylağı portakal çiçeğiyle aldatıyorum/ Sultan Ahmet'le Ayasofya'yı/ ikisini köşedeki küçük kiliseyle...”***

Sözcük de canlı bir organizmadır, verimli toprağı buldu mu yeşilleniverir. Sözlükler kabalıkça (biz buna zenginleşme diyelim) dilin çeperleri kan kırmızıya dönüşür. O gün bugündür bir renk bizi aldatır oldu: al (tuzak ve kırmızı). Kızın gözü kızarıp olur da erkeğin de kanıp kanacağı kırmızı olamaz mı? Anadolu topraklara inmeden kurda kuşa tuzak kurarken duzah'ımız yoktu, “al”ımız vardı. Bugün düşündüm de “aldatmak”ın kökündeki “al” tuzak anlamı yanında kırmızı da olabilir mi? Değildir eminim.

Bedava

Bir dağı kaşıkırsın, doymazsın.

Orhan Veli, “Bedava” şiirinin ilk dizelerinde tebensüm rüzgârı estirir de acısını son dizelere saklar: ***“Bedava yaşıyoruz, bedava/ Hava bedava, bulut bedava/ Dere tepe bedava/ Yağmur çamur bedava/ Otomobillerin dışı/ Sinemaların kapısı/ Cemeklar bedava”***

Pembe tablo buraya kadar; sonraki dizeler iliklerimize işler: ***“Peynir ekmek değil ama/ Acı su bedava/ Kelle fiyatına hürriyet/ Esirlik bedava/ Bedava yaşıyoruz, bedava”***

Oturup düşündüm: Esaret, hürriyet gibi sözcüklerin ruhu bizim gibi huzur nedir bilmeyen ülkelerin üstünde mi gezinip durur hep?

“Bedava, beleş, meccane...” sözcükleri “tedavül”den kalkalı çok zaman oldu demeyi çok isterdim ancak sarayın hayat tarzı olarak dipdiri duruyor. Halka bunları dillendirmek düşüyor. Hangi dilin hediyesiydi kim bilir? Eğer aynı dilin ayrık otlarıysa biz onları dilimize kazandırmak için kaç yıl çaba sarf ettik? Biliriz ki sözcükler, kemiği alınmadan dil terazisinde tartılmaz. Kıkırdakları bile batar en hoyrat ağızlarında. Zaman törpüsü bütün pürüzlerini gidermeden de kullanılmasına izin vermez.

Baktım iki sözcük Arapça, biri Farsça. Tanrı yeraltı zenginliğini Kenan diyarına yığıverirken nedense yeryüzü bereketini kesmiş. Ve Arap milletinin kulağına fısıldamayı da ihmal etmemiş: Ferhat'ın kazmasını vur, hazineye kavuş. Bize de onların sözcüklerine mavi boncuk takma görevi vermiş.

Baktım, “beleş”, “bilâ şey”in kabuğu soyulmuş hali, yani “şeysiz, zahmetsiz elde edilen”iymiş. “Bedava” biraz zaman almış, önce şiir dilinde “bad-ı saba” (hafif rüzgâr, sabah rüzgârı) olarak esmiş, sonra “badavar” (rüzgârın getirdiği) (Noel Baba'nın bacadan hediyeler attığı misal) olmuş.

Keşke dilimizde kolayca eğilip bükülen yabancı sözcükler hayatımıza da nüfuz etseydi.

Bedava ekmek yok, beleş kefen de...

ADAM / MEHMET DOĞAN KARAKUŞ

Kaldırırma çökmüştü. Nasıl bir çöküştü, kendisi de bilmiyordu amma çökmüştü. Beli önüne eğik değil, yamulmuşçasınaydı. Dizlerine dirsekleri dayalı mı diye sorulu bakış gönderdim. O, bunu hiç görmemişti. Görmediğini görüyordum. Görmediğini görüp görmediğini bilmeyen bakışlıydı. Boş boştu. Zayıf yüzüne eğreti sokuşturulmuş kılların kapladığı çenesinde bir tutam, yanağında da bir tutam sakal vardı. Her iki yanağı da böyleydi adamın. Bundan haberi var desem de değişmez, demesem de. Amma adamın sakalı, saç kıranına uğramış bir haldeydi, öylecene oturuyordu. Gözü aranırçasına bile değildi. Hani, eski ahşap konakların oturanları boşaltır konağı ya! Konağın kapısı kırılınca, boşluğa avazını salan birini ansır. Camları kırılan pencereleri de kör kör körleşir. Bakışı öyleneceydi. Hortlak gözlüydü. Konağın avazını, konağa bakınca, iyice bakınca; kıyından köşeden eski yaşananları düşlersiniz ya! Adam, boş boş, hortlak hortlak bakarken, adama bakıyordum. Adam görmüyordu baktığımı. Konak görmüyordu. Nasıl da benziyordu, konakla adam, birbirlerine. Ben görüyordum.

Bu kentin düdüklerini öttüren araçları bitmez. Düdükleri öttürenler de bitmez. Akşamın ala karanlığı dökülü dökülürmeye görsün! Bir kıyametin koptuğuna tanıksınızdır. Koşturmalar, bağırıp çağırmalar... Ardı arkası kesilmedik karmaşa içinde keskin düdükler birbiri ardına öter durur. Her bir aracın düdüğünü ötürmesi ayrıdır ötekinden.

Galata köprüsünde adamlar oltalarını atar Marmara yönüne. Bir de Haliç yönüne atan vardır. Sırtları dönüktür. O onun, o da onun yüzünü görmez. Aradan bir de tramvay geçer hani bir hızlı ki; tramvay, onca adamın yükünü kasvetiyle taşır da kimseye belli etmeden, kaçarcasınadır hızı. Belki de hızlı gitmesinin nedeni budur.

Eskiden böyle tramvay yoktu. Kıyaslarsanız, ötelere giden belleğiniz sizi şaşırabilir. Durup durup da... Derken;

'Oooo!' çeker bir ses. Tanıdık. Elleşirsiniz. Hal hatır sormalar derine inmez. Örneğin sizin bu köprünün eski hali hakkında konuşurken;

'Takma kafana!' deyiverir. Kalıverirsiniz sözünüzün yarısında. Ağzınız, dudaklarınızın açık kalmasıyla birlik, beyninizde eski bağlantıyla bir kopukluk sizi rahatsız edecektir.

Gözlerinize bir incir ağacının dallarıyla tünediği eski bir taş duvar ilişecektir. Bir küçük kuşu düşletir mi, duvara sokuşturulmuş incir ağacı? Ya da görür müsünüz, incir ağacının duvara çakılmış halini. Görünce beyninize;

'Nereden geldi buraya?' sorusu takılı takı-lıverir mi? Takılan soru, hani, incir ağacının duvara takılmışlığına bir karşılık getirir mi? Getirmezse siz, bir incir ağacına, bir duvara, bir havaya bakıp başınızı kaşır mısınız? Bu hale büründüyseniz, bilesiniz ki düşünüyorsunuz. Bürünmediyseniz? Ne denilebilir ki?.. Önünüzden, yanınızdan yığınla insan geçer. Sizceiyindir. Denizi, çevreyi kirletir de hep birbirini suçlar mı acep? Ya da oturup bu sorunu el birliğiyle ortadan kaldırmayı düşünüp bir ortak davranış sergiler misiniz? Ne gezer!..

Akşam alacalığında denize kızıl görüntüsünü düşüren güneşin batmak üzere olduğundan bile haberiniz olmaz. Adımlarınız ivedileşir.

'Koşar adım!' denilmesinin bile bu yüzden söylendiğini, sizin de, sizden evvel söylenmiş bu deyime uyarak adımlarınızı koşar adımlı yapacağınıza kalıbımı basarım. Evinize vardığınızda, size kapısını açmayan çok katlı duvarın ziline basmak zorunda kalmanızı, bu kentin koşulları öğretmiş olmalı ki; her eve gelişinizde bunu yapmak zorunluğu sizi inandırmıştır. Usunuza bir şey gelir mi bilemem amma usuma, yüz yıl önce Rus bilginin koşullanmayla ilgili deneyimsel durumunun itçe tepki göstermesi geliveriyor. Nedendir? Soru soruyu doğuruyor babam : Soru, soruyu doğuruyor da hangi birimiz soruya karşılık verebilme yürekliliğindeyiz? Herkes elinde taşıdığı içecek, yiyecekleri kucaklamış. Koşar adımlı değil, koşuyorlar. Tramvay, vapur, otobüs birazdan kalkacak. Ya kaçırırsa tramvayı, otobüsü, vapuru? Ha? Ya kaçırırsa! Koş babam koş! Sıkı sıkı tutuyor paketlerini. Habire koşuyor. Nereye? Bunu biliyor yalnızca. Ya onu koşturan nedenleri biliyor mu? Bilme gereğini hiç duyuyor mu? Duysa bir var ya! Ah bir duysa neler değişir hayatta. Bunca insanı tek tek durdurup da ona anlatmak öyle zor ki! Hem, dinleyecek zamanı da yok ki! Omuz üstü bir baş çevirişi tenezzülü bile duymaz. Koşar gider.

İşte, böylesine insan karmaşasının yaşandığı kentte, bu insanlardan biri, kaldırırma çökü-verip kalakalmışsa; koşuşturan ötekilerin umurunda bile değilse...

Adam, umurunda olup olmadığını bile bilen bir bakışta değildi. Kaldırım taşındaydı. Bitikti de, bitik olduğundan da haberi yoktu. Beli, yamulmuş dizlerinin üstüne yıkılmışçasınaydı. Kolları dizlerinin üstünden öne doğru uzanıktı. Önünden geçenler çarpıyordu adamın koluna, eline. Şöyle bir bakıyordu çarpanlar. Bazıları ceplerini yokluyordu hani;

'N'olur n'olmaz!' türünden.

Koştular.

Balık tutanlar, birbirlerine sırtlarını dönmüşü yolun her bir geçesinde.

Oltalarını saldılar biri Haliç, öteki Boğaz yönüne.

Düdükler öttü.

Canavar düdüklü düdükler öttü durdu a'aşama'ça!

Adam duymuyordu.

Eğildim.

Soluk moluk almıyordu.

* * *

SUSKUN İÇİMİN ÇOCUK SESLERİ - RAMAZAN AKSU -

gittin
yorgunluğuyla kaldı yollar
kösnül uykuların solukları
ve dumanlı gülüşlerin fotoğrafları
camların buğusunda mahzun
dokunsam kaçacaklar
tarumar olacak gözlerimdeki efsun

gittin
ilenir ışığınla yeşeren yürek
çiçeği solgun
meyvesi ahlat bahçenin
bağcı şaşkın bağban ürkek
çevirmeni bulunmuyor bu lehçenin

gittin
suskun içimin çocuk sesleri
şimdi ben
hangi gramfonun zembereğiyle dönüp
çatallanmış sesimle çığıracağım türkümü
ya da kara bulutlara bürünüp
hangi dağa diyeceğim öykümü

FIDAN / ÖZGÜR SAVAŞCI

- açlığa doyarak
- yaşama öldürerek cevap veriyoruz
- beyanlarımız sert
- anmalarımız hırçın...
- vereceğini vermiş Allah
- artık onu vara yoğa karıştırmayın
- kibleye dönük doğar yüzü
- abdesti alınmış,
- kulağına özgürlük fısıldanmış fidanın...
- yaşaması
- ve yaşatması gönül rızasıdır insanın,
- insan olanın...

08 Kasım 2017

YANKIM / EMİR ÖDEN

gaydamın heybesi nefesimle dolacak.
Istranca' dan Rodoplara,
bir ses tekrardan yankılanacak.
dağlardan dağlara hoyratça, Pomakça!"

MENDİL SEN KOKUYORDU -NECMETTİN YALÇINKAYA-

Sarı Mercedes toprak yollarda, sarsıla sarsıla ilerliyor, bir yaprak gibi sallanıyor, çukurlara dalıp çıkarak yoluna devam ediyordu. Halil direksiyona kurulmuş, dudağında kederli bir türkü...

*“Baba bugün dağlar yeşil boyandı
Kim yattı kim uyandı
Kalbime ateş düştü
İçinde yâr da yandı
Su serptim ateş sönsün
Serptiğim su da yandı”*

Yanında oturan karısı hüzünlenmiş, araya girmişti. “Az kaldı, biraz daha sabret, bitiyor bunca özlem,” deyince bu kez Halil ön camı yarıladi, sesini dağlara salıp, memleket havasını ciğerlerine derin derin çekerek ‘Yıllarca burnumda tüten koku bu! Memleket kokusu...’ dedi.

Epey yol aldıktan sonra araba bir yol kenarında, gürül gürül akan bir köy çeşmesinin önünde durdu. Halil kapıyı açıp bir ok gibi dışarıya fırladı. Doğruca çeşmeye seğirtti, içi memleket hasretiyle yanıyordu. Başını gürül gürül akan suyun altına soktu. Başındaki sular aşağılara kadar akıp, gömleğini ıslattı... Oğlu Onur ve Kemal oturdukları yerden babalarının bu çocuksu hâlini izliyor, mutlulukla tebessüm ediyorlardı. Karısı arabadan inmiş, memleket özlemi, ana ve babasını, kardeşlerini görme hasretiyle yanıp tutuşan Halil’i hüzünlü bir halde izliyordu.

Side uyanır uyanmaz arabadan inip çeşmeye koştu. Babasının coşkusunu, sevincini, çocuksu halini oyun sanırcasına o da başını suyun altına soktu, buz gibi su içini titretmişti. “Mami, üşüdüm!” dedi, dişleri birbirine vuruyor ve tir tir titriyordu. Annesi alelacele arabaya koşup yeni giysiler getirip Side’nin üstünü değiştirdi. Hava çok sıcak ve yakıcıydı. Alüminyum kupa kurnaya iple bağlıydı. Halil kupayı doldurup doldurup içti. Onur ve Kemal kupayı yadırgamış, arabadan getirdikleri plastik bardakla su içmişlerdi.

Su soğuktu, içimi tatlıydı, üstelik midede şişkinlik yapmıyordu. Özlemişti Halil... Özlenmişti su... Tamı tamına on yedi yıl geçmişti, bu sudan içmeyeli, tadılmayalı...

Halil bu toprakları bırakıp gitmek zorunda

kalmış, bir daha da geriye dön(e)memişti... Dalıp gitti, on yedi yıl öncesine... Bir sabaha karşıydı, tan yeri ağarmamıştı daha, ama köyleri jandarman tarafından basılmış, dört bir yanı ablukaya alınmıştı. O zamanlar yirmili yaşlarda var yoktu. Jandarmanın ablukası altındaki köyden, anası onu kara çarşafa sokarak kaçmasına yardımcı olmuş, kan ter içinde kalan oğlunun yüzünü sildiği mendili alıp koynunda saklamıştı.

Halil kendisi gibi aynı “kaderi” paylaşan birkaç yoldaşı ile yurtdışına çıkmış, önce mülteci olmuş, ardından belirsizlik içinde beklemiş, aylarca hatta yıllarca bocalamış, ardından sürgünler yaşamış ve çok acılar çekmişti... Gözünün önüne her getirdiğinde yaşadıklarını, içi eziliyor, yüreği burkuluyordu.

Her şeyin özlemine çekmişti yıllarca. Özlemleri koca bir deniz olup taşmış, içinde bir ummana dönüşmüştü. Yine de sert esen rüzgârlara karşı direnmiş, aşındırmamıştı yüreğini. Kendi deyimiyle insanlıktan çıkmamıştı...

Halil, birçok arkadaşı gibi ev taşımacılığı, dönerci çıraklığı, kar küremek gibi işlerde çalışmış, sürgün olmanın verdiği türlü sıkıntılar atlattı. Halil yılları, yıllar Halil’i eskitirken, yuva kurmak, çoluk çocuğa karışmak Halil’in hayatında yenilik olmuş, sevinç olmuştu. Direncini, yaşama sevincini büyütülmüştü çocuklarıyla birlikte. Birkaç yoldaşıyla baş başa verip, market açıp işini kurmuş ve sonunda sığınmacı durumundan vatandaşlığa geçmişti. Vatandaş olunca da yasal hakkı olmuştu kendi ülkesine gidip gelmesi için. Hem canına tak etmişti bu hasretlik; ana, baba, kardeş, bıraktığı eski yoldaşları burnunda tütüyordu.

Birkaç arkadaşıyla konuşup, Türkiye’ye gitmek istediğini söyledi. Arkadaşlarından biri, “Benim kız kardeşim avukattır. Hem de tuttuğunu koparan türden biri, “ demiş ve araması için ona telefon numarasını vermişti. Bir akşamüstü avukatı aramış, ona kendisiyle ilgili bilgileri verip dosyasını araştırmasını istemişti. Birkaç gün sonra mutlu haber kendisine ulaşmıştı:

“Davan düşmüş. Anlayacağın zaman aşımı ve takipsizlik kararı...”

Halil ‘zaman aşımı ve takipsizlik kararı’ lafının üzerine cesaretlenmiş, arabasına atladıkları gibi memleket yoluna koyulmuştu. Sınır kapısından Türkiye’ye sorunsuz geçmiş, onca korkusu boşa çıkmış, biraz olsun rahatlamış ve sıra baba evine ulaşmaya gelmişti.

Heyecanı bu yüzdendi... Bu yüzdendi, yolda gördüğü her çeşmeden kana kana su içmesi. Bu yüzdendi dışarısının havasını defalarca içine çekmesi, soluması bu yüzdendi... Her şeye karşı içinde bir açlık duyuyor, ona ulaşmak için müthiş bir istek taşıyordu. İçindeki yangını hiçbir çeşmenin buz gibi suyu dindirememişti, yangın hâlâ içinde bir yerlerde sönmemiş, sessizce yanmaya devam ediyordu. Sessiz ve dumansız bir yangın...

Bir dinlenme tesisinin önünde durdular. Çocuklar uykulu gözlerle tesisin restoran bölümüne geçerlerken, Halil arabaya benzin doldurmakla meşguldü, yıldızlarla dolu gökyüzüne bakıp iç çekti. İşi bitince o da içeriye girdi. Karınları doyan çocuklar tekrar arabaya dönüp uykularına kaldıkları yerden devam ettiler. Halil karısına anne ve babasını, köyünü, akrabalarını uzun uzun anlattı. Heyecanı geçmemişti hâlâ.

Mercedes, dağların arasında bir yılan gibi kıvrılarak dolanan yoldan ilerliyor, tan yeri gecenin örtüsünü açıyordu. Ortalık aydınlandıkça Halil'in de yüzü gülüyor, yüreği bir başka atıyordu. Dikiz aynasına baktı; çocuklar mışıl mışıl uyuyor, ön koltukta oturan karısı ise arada bir uyanıyor, etrafına bakınıyor tekrar dalıp gidiyordu. Yol sakindi, ne karşıdan gelen bir araç vardı ne de bir canlı.

Hava aydınlanmış, yol levhalarını gördükçe memleketine yaklaşmasının heyecanı sarmıştı Halil'i. Aklında kız kardeşi Selvi'nin yaşadığı köy vardı. Gitgide yaklaşıyordu... Direksiyonu köyün sapağına doğru çevirdi. O an karşılarına bir traktör çıktı. Frene sertçe bastı... Direksiyonu bıraktı elinden, araçtan dışarıya attı kendini. Traktörün arka kasasında bağdaş kurup oturmuş, tarlaya gitmekte olan köylülerin tek tek yüzlerine bakıyordu. Belki aralarında tanıdık birini görürüm umuduyla arabasına dönerken Ali Amca'yı fark etti.

“Ali Amca!” dedi. “Nasılsın?”

Ali Amca şaşkın şaşkın baktı.

“Tanıyamadım oğul seni,” dedi.

“Kusuruma bakma e mi?”

“Ne kusuru Ali Amca? Ben Doktor İsmail'in oğlu, senin de gelinin Selvi'nin abisi Halil'im.”

Ali Amca'nın gözlerine bir ışık geldi birden, parıl parıl parıldadı. Sevincini gizlemeden: “Halil sen ha,” dedi. “Tanıdım, tanıdım seni.” Oturduğu yerden traktörün kasasına tutunarak güçlkle kalktı ayağa. Birilerinin el vermesiyle yere indi. Halil onun nasırlı ellerini defalarca öptü. Toprak kokuyordu Ali emmi, hasret kokuyordu...

“Bacım Selvi'ye gidiyorum. Sonra da baba evine...”

“İyi iyi sonra biz de seni görmeye geliriz.” Traktör sarsıla sarsıla yoluna giderken, Halil de köye girmek üzereydi. Bacısının evi hatırlıydı; köyün girişinde sağda, üçüncü evdi. Ev bıraktığı gibi duruyordu. Hiç değişmemişti. Arabayı evin önünde durdurdu. Uzun uzun kornaya basmak istedi, ama birilerini rahatsız ederim düşüncesiyle vazgeçti.

Kapıyı birkaç kez tıklattı ama cevap veren olmadı. Bu kez camı tıklattı. Odanın ışığı yandı, perdenin aralandığını fark edince de heyecanı bir kat daha artmıştı, Halil'in. Kapı dışarı doğru hızla açıldı. Önce eniştesi çıktı, ardından bacısı Selvi. Kadın dışarıda bekleyenlere uzun uzun baktı. Sonra arabanın plakasının yabancı olduğunu görünce, o zaman Halil olduğunu sezdi.

“Abi!” diyerek dışarıya seğirtti. Halil'in boyuna bir çocuk gibi asılmış, ağlamaya başlamıştı. Halil de ağlıyordu. Gürültüye uyanan çocuklar babalarının bacaklarına sarılmış bir halde, şaşkınlıkla olup biteni gözlerini ovuşturarak izliyorlardı.

İçeriye, salona doluştular. Çocuklar birbirlerine karşı çekingen ve yabancı duruyor, birbirlerini gizliden süzüyorlardı.

Kısa bir sohbetin ardından çaylarını içip kalktılar.

Güneş yüzünü göstermiş, ortalık iyice ısınmıştı köylerine dönen yolun sapağına geldiklerinde. Usulca frene basarak arabayı durdurdu, indi. Derin derin temiz havayı soludu. Kırışmış pantolonunu eliyle çekiştirerek düzeltti. Karısına:

“Hayatım, sen kullanır mısın?” dedi, sesi titriyordu. Bir sigara yaktı, heyecanını dağıtmak için... Birden arka kapısı açıldı arabanın, çocuklar kendilerini dışarıya attılar.

“Ana!” diye bağırmaya başladı küçük kız Side. “Kuzulara bakın hele bir! Ne kadar sevimler.”

Tam karşılarında yeni doğmuş sevimli mi sevimli kuzucuklarıyla koyunlar otliyordu. Çocuklar yanlarına koştular hemencecik. Çocuklar koştukça, yavrular ürktü uzaklaştı onlardan. Karısı direksiyonun başına geçip oturunca, Halil rahatlamış, her şeyi daha iyi düşünür ve taşınır olmuştu. Anasını, babasını, kız ve erkek kardeşlerini, çocukluk arkadaşlarını, yıllar sonra ilk kez dünya gözüyle görebilecekti. Gördüğünde neler yaşanacağını kestirmeye çalışıyordu. Buna yıldan sonra, anası onu tanıyabilecek miydi?

Bilemiyordu, kestiremiyordu. Babası torunlarını ilk kez gördüğünde neler yapacaktı? Onları basacak mıydı bağrına? Hem neden basmasın ki, torunları değil miydi onun? Torunlar babaannesine ve dedelerine karşı nasıl davranacaktı? Bilemiyor, yalnızca merak ediyordu.

Köye girdiklerinde, köyün çehresi fazla değişmemişti; birkaç katlı ev dışında her şey bıraktığı gibiydi. Çeşme başında kovalarına su doldurup telaşla evlerinin yolunu tutan genç kızları görünce içi bir hoş oldu. Aklına annesi, ablası geldi.

Köy meydanına gelince karısına:

“Buradan sağa sap,” dedi.

“Dur, dur, işte burası baba evim!” dedi, tam karşılarında durmakta olan büyükçe bir evi göstererek.

Evin sokak kapısı yıllara inat hâlâ ayaktaydı, zamana direniyordu âdeta. Yalnızca menteşelerin yerleri birkaç kez yer değiştirilmişti. Pasları hâlâ üzerinde duran çivi deliklerinden anlamıştı bunu Halil. Kapı dışarıdan itilince, kendiliğinden içeriye doğru müthiş bir gıcirtıyla açıldı. Yere, boşluğa düşer gibi oldular. Önde Halil, arkasından karısı ve çocukları doluştu içeriye... Bahçe büyükçeydi ve onlarca ağaç vardı: Şeftalilerin ağırlığı dalları yere kadar sarkıtmıştı. Her yeri meyve ve çiçek kokuları sarmıştı. Bahçede sundurmanın hemen altına iki tahta sedir konulmuş, sedirin üzerine halı desenli minderler özenle yerleştirilmiş, yerde iki sedirin arasına kilimler seriliydi, kilimin üzerinde kocaman bir sini vardı. Sininin içinde, ilk göze çarpan şey tereyağı, çökelek, yeşil soğan, bal, zeytin ve bolca yufka ekmeğiydi. Bardaklardaki çay sıcacıktı, çayın dumanı tütüyordu hâlâ. Halil sofrayı görünce anasının sıcacık ekmeğin kokusu burnunu sızlattı. Ağlamamak için zor tutuyordu kendini.

Sininin etrafına bağdaş kurmuş, sabah kahvaltısı edenler dışardan gelenlere fazla dikkat etmemişlerdi. Halil:

“Merhabalar.” dedi, heyecanını bastırarak ama yine de sesi titriyordu.

Altmış-altmış beş yaşlarında, saçları kırılmış, güler yüzü bir adam:

“Buyurun, buyurun,” dedi, eliyle oturmaları için yer gösterdi. Kendisi için geldiklerini sanıyordu. “Birinin kolu kırılmıştır ya da iğne vurulacaktır,” diye düşünüyordu. Ne de olsa Doktor İsmail’di. Gerçi doktor değil, sıhhiyeciydi. Köy yerinde ve civar köylerde “Doktor İsmail” olarak anılırdı.

İçinde bulunduğu dönemde muhalif olduğu Adalet Partisi onu Antep’ten Doğu’ya şark hizmetine göndermek istemiş -ki aslında sürmek, yıldırım, gözdağı vermekmiş niyetleri- o da gitmemek adına direnmiş, baş edemeyince de istifa etmişti devlet memurluğu görevinden. Ama doktorluğu kendi köyü ve civar köylerde devam etmişti.

Halil iki oğluyla bir sedire karısı ve Side de diğer sedire yerleşti. Halil’in heyecanı bitmiyor, aksine katlanarak artıyordu. Üstelik kendisini tanıyan çıkmamıştı. Sürpriz yapacağım diye, önceden kimseye haber de vermemişti... Babası bir ara başını kaldırıp sedirde oturmakta olan Halil’e dikkatli bakınca, tanıdı hemen. Elindeki lokmayı düşürdü. Birden, “Halooo!” diye bağırdı. Bağirtisi bir hançer olup göğü yırttı âdeta. “Halom benim.” Oturduğu yerden fırlayıp kalktı ayağa.

Sofradakilerin lokmaları ellerinde öylece donakalmışlardı âdeta. Halil ve babası birbirine sarılmış bir hâlde, ağlıyorlardı. Sofradakilerin şaşkınlığı geçer geçmez ayaklandılar. Herkes ağlıyordu şimdi.

Halil’in annesi kendi dışında nelerin döndüğünü anlamış değildi hâlâ. Gözleri son günlerde iyice bozulmuş, kulakları duymaz olmuştu. Yer sofrasındakiler birbirleriyle yarışarcasına önce Halil’e, ardından karısına ve çocuklarına sarılıyorlardı.

“Ana!” dedi bir erkek. Otuz yaşlarında, boyu ortadan az uzun, kemikli burunlu, yüzünde çiçek yanığı olan biriydi bu. Gözlerini saklayan nereden alındığı belli olmayan bir gözlük takmıştı.

“Ana! Sana söylüyorum. Abim Halil bu! Oğlun Halo!”

“Yo beni kandıramazsınız. Öyleyse nerede benim Halom. Ben neden göremiyorum!” Bahçede kendiliğinden bir sevgi yumağı oluşmuştu. Herkes birbirine sevinçle sarılıyordu. Ağlamalar, bağirtılar, sevinç naraları bahçeden dışarıya taşınıyordu.

Sesleri ta evlerinden duyanlar, "Neler oluyor?" diye biraz da meraklarını bastırmak için, Doktor İsmail'in evine doğru sökün etmeye başlamışlardı bile.

Halil babasından koptu, anasının ellerine sıkıca sarıldı; bir çeşmeden su içer gibi kana kana öpüyordu.

"Anam, anam, benim güzel, benim çilekeş anam." diye söyleniyordu.

"Tanımadın mı beni, güzel anam? Benim ben. Oğlun Halil."

Kadın, Halil'i kokladı, eliyle yüzünü yokladı, yüzünde birikmiş terini sildi entarisinin yeniyile. Bu kez entarisinin yenini öpüp kokladıktan sonra Halil'den sıyrılıp kurtardı kendini, içeriye doğru koştu. Halil şaşkındı...

Sandığı açtı, içinde daha önceden binbir özenle ütülenip katlanarak üst üste dizilmiş kumaş parçalarını bir bir sandıktan çıkarmaya başladı. Bir şeyler aradığı her hâlden belliydi. İlk bakışta sararmış, buruşmuş bez bir mendili bulunca rahatladığını hissetti, bir çocuk gibi sevindi hatta. Her şeyi oracıkta olduğu gibi bırakarak yeniden bahçeye, Halil'e koştu, elindeki mendili defalarca kokladı. Mendiliyle Halil'in yüzünde birikmiş boncuk boncuk terleri sildi. Mendili burnuna götürerek tekrar kokladı, olmadı bir kez daha kokladı. İyice emin olmak istiyordu. Birden bağırıp çağırmaya başladı:

"Halom! Anan sana kurban olsun! Demek sen geldin ha? Yiğidim, aslanım!"

Halil'e sıkıca sarıldı, tüm bedeni zangır zangır titriyordu... Öpmeye başladı yüzünü, gözünü, her yanını öpüyordu. Saçlarını kokladı, öptü... Elini gezdirdi, saçlarının yer yer döküldüğünü fark etti ama yine de sesini çıkarmadı.

"Ah Halom " diyordu. "Senin yokluğunda, seni ne çok özledim bir bilsen! Seni her hatırladığımda hep bu mendildeki terini kokladım. Mendil sen kokuyordu. Mendil seni alıp bana getiriyordu. Mendili sana sarılır gibi geceleri koynuma sokuyor, öylece birlikte uyuyordum. Gittiğim her yere beraberimde seni de götürüyordum... Sen bendeydin hep, gitmedin ki hiç... Hep Hızır'a dualar ediyordum, ölmeden bir kez de olsa seni bana göstereceğini diye... Bak Hızır dileğimi kabul etti, seni bana yolladı." Sesi çatallaştı, yüreğinin atışlarını kulağında duyuyordu. Heyecanı kat kat artmıştı. Gözleri kararır gibi oldu. "Oğlum, mum kokulu oğlum," dedikten sonra dayanamadı bir yılan gibi kaydı Halil'in elleri arasından, yığıldı kaldı olduğu yere, kendinden geçmiş, bayılmıştı... Halil telaşlandı birden.

"Çabuk su ve kolonya getirin!" sözlerini duymadı bile Halil. Yerinden kalkanları görmedi. Anasının bileklerini ovarken burnuna mendili tutuyordu.

GAGALANMIŞ ESİNLERİM / NECDET TEZCAN

dizelerimi esinlerimi tek kanatlı çılgın kuşlar gagalamış
ırk-zedenin peşinde ve en önde mora funda yine
eşleşince hacı-kuşlar acılar çeker yıllardan
samanlıkta Ayşeleşir Ahmet, Ayşe Ahmetleşince

yaylaya ulaşınca sevenlere müjde taşır kağnılar
kim ağlıyor sesi çoğaltan hücrelerinde
doruklarda kelepçeli ayak izleri bahtım
ve sayısı belirsiz fabrika atıkları son şansım

yaralı ceylana suya tuza zam zam san göç kuşlar
su yerine keder damlar mataramdan

KADINLAR SUSTUKÇA - İSMET ARASAN-

insan kovanı kasabalar
dokunmadan sokulmadan
komşuluklar bitmiş
bal yapmaz sarıcalar gibi
uğulduyor köylü !
ormanı tanımaz
ağacı, toprağı, dere yataklarını
gömelerde tuzaklanıyor
katil hüneri
yaban güllerini ezerek
filizleri ve kuş ölümlerini
arabalara dizmiş zafer edalı avcılar
gebe ölü ceylanları sararak kilimlere
patikalarda, çataklarda ışıldaklar
delik deşik nişangah tabelalar
yetim köpek sürülerinde bir telaş
vahşi ve hastalıklı
dinamit patlamaları, pompalılar
örenliklerde sahte define haritaları
deliciler, kazmalar
heykeller, madeni ışıltılar, fısıltılar
doymaz bu danaburunları
tir tir titriyor toprakaltı
devrilen ağaçların içine saklı
kaçak oduna 'lahmacun' diyorlar
burada arsız arzu mangaları
gölgeler gölgeler dolaşiyor
dönüyor havada öksüz bir tahtalı
dönüyor tekinsiz bir şahin
ah insan kovanı taşra kasabaları
mülk yaltaklı katarakt
gecelelerinde gurbet fahişeleri
kraliçedir
kabul eder törenle köylüleri
eğlence deniliyor buralarda
yalnızlığın sıtmasına
yayıyor her yere et kokuları
ve pişmanlık usulca ağıyor
hep geç vakit aralanan tülle
gözler yolda
kulakları kırışte
tilki bayıltmaları
sallana sallana sokaklarda
kapı önlerine
kuytulara
düşüyor serseri karaltılar
derbeder sislerle yorgun
seherde nasıl da ekşimsi bir hava
kadınlar !..
kadınlar sustukça !..”

“Aynalı Dere” şiir dosyasından, Istranca

NIELS HAV - DANİMARKA HADİ GEL

hadi gel dolaşalım
ve kurak bir nisan günü
su bendinin kuytusuna oturalım,
güneş gören çürük ağaç kabuklarına
üşüşen bit ve sivrisineklerin olduğu yere.

kıçını toprağa koy
bizim çim ve yabani otlara
karıncaların nasıl akın ettiğini gör
gözden kaçan bu nokta bile
yerkürenin bir köşesidir.

ve bir taşı kaldır, solucan
ile kırkayağa selam ver. Günün birinde,
pek yakında bu vahşi parıltı söndüğünde,
dünyanın aç mikropları senin
etine de ilgi gösterecektir.

durum iyi sayılır, kaygı ve sümüşe rağmen:
kimileri işe yarıyor! Dizlerini dinlendir şimdi,
kuytuda otur ve sivrisineklerle
bitler üzerindeyken hoşnut ol. İskeletin halâ
vücut örtüsüyle kaplıyken.

Türkçesi: Hüseyin Duygu

İNSANCA AĞLAMAK -ADNAN SUNGUR-

sizi sisli dağlarda gördüm
dağınık gökyüzü sarmıştı çevrenizi
kuş sesi dikiyordunuz
yaşlı ağacın oyulmuş gövdesine

ağlıyordunuz bilmediğim dilde
bilseydim dilinizi
sesinize sarılıp
insanca ağlamak isterdim

MİRAS / HALUK ECEVİT

Damarlarından can suyu çekilen bir gürgen ağacı gibi kuruyup kocamıştı dedem. Hareketleri ve konuşması ağırlaşmış, eski mizahından ve muzipliğinden eser kalmamıştı.

Artık, evde olduğu zamanlarda kimseyle konuşmadan soba başında öylece oturuyor, çoğu sefer tersine yaktığı Maltepe'sini içmeye çalışarak oyalanıyordu. "Çalışarak" diyorum çünkü düzgünce yaksa bile ya içmeyi unutuyordu ya da daha yarısına gelmeden sıkılıp sobanın içinde yanan ateşe atıyordu.

Çevresinde, kendi yarattığı bir yalnızlık hüküm sürmekteydi. Öyle bir yalnızlık ki; o nereye gitse yanından bir türlü ayrılmayan, kiralık bir katil kadar kararlı, inatçı ve lânet.

Ev hâllerinin dışında, okula gidip geldiğim yolun üzerindeki mahalle kahvesinde görürdüm onu. Ocaklığın yanındaki köşe masaya gamlı bir baykuş gibi tüner, kimseyle konuşmadan kahve önündeki toprak yola bakıp dururdu saatler boyu. Bilirdim, yolda bizi görürdü gelip geçerken. Birkaç yıl evvel bu âlemden uğurladığımız babamı görürdü. Benim yaşlarımdayken aynı sebepten, aynı yere uğurladığı babasını görürdü yolda. Çocukluğunda güttüğü koyunları, Sülüklü Göl'de oyunlar oynadığı mahalle arkadaşlarını görürdü. Yunan askeri köye girdiği zaman dedesinden zorla alınmaya çalışılan, teslim edilmeyince de kafalarından vurularak öldürülen, yakışıklı ve uzun bacaklı o iki tayı görürdü. Önünden ömürler, zamanlar, âlemler akardı da kimselere bir şey demeden öylece dururdu kıpırtısız.

Bazen de berberde görürdüm onu, aynı okul günlerinin dönüşlerinde. Ağaran saçı sakalı birbirine karışmış, kapısı kilitli dükkânın önünde, Berber Recep'in fabrikadan gelip işine başlamasını beklerken... Çoğu zaman sabredemez, tıraşını olmadan sıkılıp eve gelirdi zaten!

Bundan birkaç sene evvel, babam daha sağken böyle miydi? Gün aşırı sakal tıraşını kendi olurdu. Babaanneme titizlikle ütulettiği gömleklerini her gün değiştirir, öyle çıkardı insan içine. Sadece üst başında değildi fark... Muhabbeti özlenir, kahkahası odalar doldururdu o zamanlar. Çok salmıştı kendini babamdan sonra, çok...

Dedemin bu darmadağın halini her gün görmek bana ıstırap verdiği için olacak, bir gün ansızın sundum teklifimi: "Dede, seni tıraş edeyim mi?" Toprak indirmemizde sobanın başında oturmuş, sobanın üzerindeki tarhana tenceresinin kaynamasını beklerken. Dışarıda çıvgın vardı... Sanki indirme camlarına vuranlar su damlaları

ile karışık yağın kar taneleri değil, mahalle çocuklarının arasında çıkan bir savaşta camlara atılan taşlardı. Önce teklifime kayıtsız kaldı bir süre. Gözleri, birazdan kaynayacak tarhana tenceresi ile takırdayan pencere camı arasında gitti geldi bu zaman içinde. Meseleye pek de sıcak bakmadığını düşünmeye başlamıştım ki, pencere önü menekşeleri gibi sıcacık gülümseyip "Becerebilecen mi ba keraneci?" dedi.

Babaannemin seneler evvel kaldırdığı yerden tıraş takımları çıktı. Çaydanlığa kâfi miktarda su konup ısınmak üzere sobanın üzerine bırakıldı. O arada ben, zihnimin arşivinde berber dükkânı hatırlarımı canlandırıyor, birazdan başlayacağım iş için daha evvel gördüklerimi hatırlamaya çalışıyordum. Çaydanlıktaki su fokurdanınca harekete geçtim. Mahalle berberi Recep Abi gibi doladım havluyu dedemin boynuna. Tıraş tasına sabunu sıkıp suyu ekledim. Bir köşede unutulup sonunda hiçbir işe yaramadan çöpe atılacağını düşünen tahta saplı tıraş fırçası ile bir güzel köpürttüm sabunu. Yine Recep Abi'nin ellerini hatırlamaya çalışarak, tasa bandırıp bandırıp sıvamaya başladım dedemin suratına. Dedem, sabun kaçmasından çekinerek yarım ağız konuştu: "Cileti diiştirmek ister..." Jiletlerin yedekleri de aynı takımların içindeydi. Eskisini çıkardım, attım makineden. Sabunu yiyen yanakları yumuşacıktı artık... Bu sefer de işin başından beri merakla bizi izleyen babaannemden uyarı geldi: "Elleeni kesmeyesin zere!" O an boşta olan elimi bir şey olmaz manasında salladıktan sonra makineyi tutan diğer elimle başladım tıraşa. Sakal epey uzadığından makinenin haznesi çarçabuk doluyor, birkaç kez sürttükten sonra kesmez oluyordu. Neyse ki babaannem yetişti imdadıma. Su dolu ufak bir leğen getirdi dedemin dizinin dibine. "Ur bıraya doldukça..." dedi. Ellerim bana değil, maharetli bir zanaatkâra aitti artık. Sakalını kazıdıkça altından bambaşka bir dede çıkıyordu sanki dedemin. Yüzü temizlendikçe açılıyor, deniz mavisini gözleri daha da mavileşiyor, kocamış çehresine bir sevecenlik oturuyordu. Şüphesiz daha güzel olmalıydı. Torun tıraşydı bu tabii, benzer miydi Berber Recep'in yaptığına? Nihayet sona gelmiştik. Çenesinin etrafında son rötuşları yaparken babaanneme seslendi dedem. Artık ağızına sabun kaçmasından korkmasına da gerek yoktu: "Mareey, getire o şeyi!" Ben neyi olduğunu anlayamamıştım ama babaannem hemen fırladı yerinden. Dedemin garipliklerinden biri de buydu. Konuşurken neyi kastettiğini söylemez, ama her seferinde anlaşılmayı beklerdi. Ona göre her nesnenin adı "şey" idi.

Babaannem, yanımıza varır varmaz ufak bir makas tutuşturdu elime. Ben sorgulayan gözlerle bakarken açıklama dedemden geldi. Biraz sabırsız, biraz sevecen: “Düzle bakalım bıyıkları da...” Mahalle berberinde sıra beklerken bunun yapılışını da görmüştüm önceleri. Takımların içinden tarağı aldım, vurdum bıyığa. Taşanları kestim ufak makasla. Sonra bir kez daha... Bıyığın başka yerlerinde de tekrar ettim aynı işi ardı ardına. Son olarak da dedemin dudağına yakın uçları aynı hizada kestim taraksız. Bir anda, deminden beri jileti sudan geçirdiğim leğene doğru eğildi dedem. Aynı anda yanımda, ibrik ile su dökmeye hazır buldum babaannemi. Sanki aynı işi defalarca yapmışım gibi dedemin suratını sıvazlayıp sıvazlayıp elimi suda yıkadım. Sonra da artık ustalığıma tamamen kendimi inandırarak boynundan havluyu çekip bastım ıslak yüzüne. Bu iş tamamı artık. El aynasında dedeme şöyle bir gösterdim kendini. Gülmeyi unutmuş yanakları gerildi, gerildi. Koca bir gülüş oldu... Sonrada: “Belberin akkını sana vermek icab eder şimdi!” dedi. Bunu duyunca benim yüzüm de birden dedeminkine benzeyiverdi.

Hem dedem berbere kadar yorulmadı o günden sonra, hem benim okul harçlığım çıktı. Defalarca, yıllar boyu devam etti dedeme berberliğim. Ben akraba evlerinde günler tüketip okullar okurken bile hiç bozmadık düzenimizi. Sınav zamanlarımda dahi sabırla bekledi dedem gelmemi.

Lakin bir mart akşamı okuldan geldiğimde, bulamadım dedemi. Yoktu. Ne kahvede kederli gözlerle toprak yolu seyrettiği masasında, ne de onu defalarca tıraş ettiğim sobanın başındaydı. Avlu içlerine baktım, bahçeye çıktım. Asmaları budamıyordu. Sarı erik dalına, kırmızısını aşılarken bulurum dedim ama orada da yoktu. Bulaşık sabunu kutusuna ektiği son fesleğen bile bana soruyordu: “Ben şimdi kimin kulağına takılayım da usul usul kokuşup kuruyayım?” diye.

Nerelerde araşam da bulamadım onu. Sonunda pes edip vazgeçtim aramaktan. Herkes vazgeçti. Hem ondan hem de onun hatıralarından.

Dedemden kalanlara saldırmamız birkaç ayı bile bulmamıştı. Günlerdir aç hâldeki sırtlanlar gibiydik. Yıka yaka, döke saç saldırmıştık. Biri de çıkıp dememişti ki “Hey Ademoğlu; bu kırdığın kardeş kalbidir!” diye...

Hanemizden başka, köyde de durum farklı değildi. İmar denen canavar, sokakları viran ederek dolanıyordu ortalıkta. “Yerleriniz çok pahalı olacak, kat karşılığı verip apartmanlarda oturacaksınız. Odun-kömür derdi yok. Oh, cennet ayağınıza geldi.” masallarını bize okuyanlar, kendi tapulu arsalarımıza belediyenin ortak olacağını söylememişti.

Köy içinde homurdanarak gezip belirlenen sınırlar üzerine denk gelen yapıları yıkan iş makineleri, bir gün bizim mahalleye de geldi. Bizler birbirimizle meşgul iken felaketin bu denli yakın olduğunun farkına varamamıştık. Şükürler olsun ki dedem doğduğu, büyüdüğü, evlendiği, hatta öldüğü evinin bu hâlini görmeden göçmüştü. Ben, birazdan ayaklarımın altına yıkılacak olan çocukluğuma bakıyordum şimdi. Diğer mirasçılar, yıkılacak evin yerinden kalacak arsanın nasıl bölüşüleceğini düşünüyordu.

İlk darbeyi saçak üzerine vurdu belediye görevlisi. Sonra, sanırım daha kolay olacağını düşünerek sokağa bakan pencere boyuna çevirdi makinenin kepeğini. Yıllara meydan okuyan tahta pencere çatırdayıp saldı kendini. Aynı anda, tahta bir sandık yuvarlandı makinenin tekerleğinin yanına. Aralanan kapağından bir şeyler saçıldı ortalığa. Bağırarak koştum, durdurdum görevliyi.

Tahta saplı bir fırça, bir bakır sabun taşı, son tıraşımızdan kalan jileti üzerinde taşıyan makinesi... Hepsini koynuma sokup hızla uzaklaştım oradan. Başkaca bir hak iddia etmedim mirastan!

BUKAĞI / ÖNER FİKRİ

bilemem
akşam yalnızlıklarında
palazlanan öfkemi
kimlere satsam...

silahımı, pusatımı kuşanıp
vurulsam yollara
diner mi yüreğimin acısı
bilemem...

DESTİNA / FİLİZ KALKIŞIM ÇOLAK

irak bir nehir gibisin
koylundan köpük köpük kuşların denizi dökülüyor Destina...

çılgılığı çekiliyor üzerinden gecenin
cırılçıplak bakışların derin değgisi
kan şafağı uçların kuytulara şems olup
damlayan sabahı
islağında hissettiğim yerlerin titreyen ahvali ah

ah o yerler
o yerler nefesinde parçalandığım kadarından
her ah deyişinden ücralarında ayrışan zerreyi istiyor
istiyor ah
alevi üşüyor ıssız bıraktığın koyların
dudakta tadı tuzu bölük pörçük tenin ah
her arda dönüşlerde sütlenen cıvıltıların
maviye müjdelenen tohumcuğu
ah tomurcuğu tohumcuğu nazlı süzülüşlerin
salıntısı şeffaf rüzgarlardan ılgın esinti
o tatlı şevk yumuşak başlılık ah
kendinden geçişlere gelinciklerce çiseleyen şuh
şuramda
şavkından sıçrayan vuruşları yürüyen ağrı ah

Boşaltısından akıyor kirpiğin gökkuşağı
Duvağı ipeğinden üfleyen sızının
kızıl yosun peteğin balı ah
oyuğundan çekilen perilerin şeffaf kanadı ah

butimar sessizliği doğuyor çiyinde dağlanan kumsallara
gözesini yalayıp geçişlere ah
yüzüne kaynağını çizdiğim çöl yatağına
akıntısı ağızda ah
kozası gün ışığında delinmiş doyumsuzluğa

ah açlığı hasretin
hayalinle kavuştuğumuz köpüğü hep gel'lerinin Destina
mor zambak bir göğü acıyor kucağında ...

SEN DÖNMEDİN / ERDOĞAN BOL

Sıcaktı. Sıcak bir rüzgâr esiyordu karanlıktan. Terliyordun. Ayın ışığı yüzündeki ter tabakasında billurlaşıyordu. Yüzün asıktı. Sıkıntılıydın. Konuşmuyordun...

Çimler üzerine karşılıklı oturmuştuk. Önümüzde bir şişe rakı, iki bardak ve sigara paketi vardı. Ara ara yaptığımız gibi demleniyorduk. Bir ara sigara paketini uzanıp aldın, bana uzattın.

-Olmaz! dedim. Nöbetçi Amiri!

“Olmaz”ımı ağzıma tıkadın.

-Ateşi avucunda sakla.

Makuldü. Bir sigara aldım paketten; bir tane de sen aldın. Yaktın sigaranı, sonra da benimkini. Derin derin dumanladık...

Hafif hafif şırıltılar geliyordu kıyısında ki çimler üzerine oturduğumuz Fırat'tan.

Uzaktan bir düdük sesi geldi. Başka düdük sesleri takip etti düdük sesini. Umursamadık. Nöbet kontrolüydü. Bardakları aldın, birini önüme uzattın. Sonra bir kimyager titizliğiyle doldurdun onları. Bu işi hep sen yapardın.

-Şerefe! deyip karşılıklı bardaklarımızı değdirdik birbirine, sonra içtik.

Sıkıntılı sessizlikle tekrar bardaklarımızı doldurdun. Ay ışığında kontrol ettin tam dolup dolmadıklarını. Derin bir soluk koyuverdin. Başını kaldırdın ve yüzüme baktın. Konuşacaktın sanki. Konuşmadın... Başın tekrar eğildi önüne. Öyle kaldın. Sıkıntılıydın. Çok sıkıntılı...

Bir müddet öylece bekledim seni, konuşsun diye. Konuşmadın...

Ben konuştum. Yardıma ihtiyacı olan bir arkadaşımızdan bahsettim. En zayıf yerindi. İlgilenirdin, ilgilenmedin! Suskunluğunda geçiştirdin...

Sıkıntın büyüktü... Yeni çatışmadan gelmiştin. O gerilimin etkisidir diye düşünüyordum.

Ben de sıkılmaya başladım. Bu meret muhabbetsiz gitmiyordu ki! İkinci bardakları da yuvarladık.

Sessizdin; sessizdik... Böyle ne kadar zaman geçti bilmem.

-Severim, dedin; severim bura insanını. Açlar, yoksullar. Aç oldukları için, yoksul oldukları için seviyorum. Direniyorlar. Direndikleri için seviyorum.

Konuşuyordun. Bana mı konuşuyordun yoksa yüksek sesle mi düşünüyordun, belirsizdi. Gözlerin boşluğa bakıyordu. Beni görmü-

yordun; onu görüyordun sanki. O ânı yaşıyordun. Seni altüst eden o her ne ise...

Anlattın o gece. Çok şeyler söyledin... Ürkmüştüm ben de. Seni hiç öyle görmemiştim.

-Vurdum! dedin. Vurdum! Anlıyorsun, değil mi?

Benimle konuştuğunu o an anladım. Cevap vermedim; veremedim. Soruyu anlayamamıştım. Sen, bir cevap beklemedin zaten, devam ettin.

-Kayaların ardındaydık. Pusuya yatmıştık. Eşkîya, pusuyu fark etmiş; tepede yanında taşlarla örülmüş tek oda bir yapının olduğu mağaraya sığınmış, savunma vaziyeti almıştı. Mağaranın önü büyük kayalarla kapalı idi. Çok rahat savunma yapılabilecek doğal bir yapısı vardı... Tek odalı yapı, muhtemelen küçükbaş hayvan sürüsü olan bir çobana aitti. Kendi kulübede kalırken sürüsünü de mağarada barındırıyordu.

İçerde kaç eşkîya var? Tam sayıyı da bilmiyorduk... İki gündür orada idik. Başıma vuran güneş, kulübeyi zaman zaman katlayıp büküyordu gözlerimin önünde. Bir ara kulübenin kapısı açıldı. Bir kişi dışarı fırladı. Şalvarlıydı. Benden yana koşuyordu. Beni fark etti; koşar adım ateş etti. Kurşunlar, kayadan toz kaldırarak sekti. Toz, gözlerime kaçtı. Gözlerim puslu iken tetiğe bastım. Tüfek otomatikteymiş, şarjörü bir anda boşalttı. Eşkîya, devrilerde yere; kapaklandı kaldı. Vurmuşum! Birden panikledim. İlk defa bir insan vuruyordum! Bir ağlama hissi kalktı içimden. Koşmak, yaralarını sarmak, af dilemek... Böyle şeyler geçiyordu aklımdan. Oysa eşkîya tetikte ve karşımızdaydı. Başımı biraz göstersem kurşunu yerdim.

Bir ara sustun. Anlamıştım sıkıntının sebebini. Bir kişiye tokat atamayan, atmaya kıyamayan sen, bir insan vurmuşsun! İçindeki derin acı bundandı.

Devam ettin:

-Durdu. Orada öylece kımiltısız, tüm gün boyunca kalakaldı. Kulübede ve mağarada başka eşkîyalar olduğundan, mesafemizi korumak zorundaydık. 60-70 metre önümdeydi. Bütün gün boyu ve gece iniltilerini duydum. İniltileri içimi acıttı. Gözlerim doldu. Gecenin ayazında, yılan soğukluğundaki tüfeğimi kayalara vurasım, kırasım geldi...

Sabah karşı inlemeleri kesildi. Muhtemelen ölmüştü.

Saat 11 gibi yardım geldi. Ağır silahlarla kulübe ve mağara ateş altına alınınca eşkıyadan sağ kalanlar teslim oldu. Hepsini topladık. Onu da.

Ölmüştü... Kurşunlar göğsüne isabet etmişti ve bir kurşun da boynuna girmişti. Ölümcül yaralardı hepsi. 'Bunu kim vurdu?' diye sormadılar. 'Kaldırın!' dediler, kaldırdık...

Tekrar sustun. Seninle birlikte, etrafta gece içinde ötüşen ağustos böcekleri de sustu. Suda arda balıklarının suyu karıştıran şıprıtıları durdu. Gece ne kadar çok sessizdi... Ben de susuyordum. Söyleyecek söz bulamıyordum. Rakı mı çarpmıştı beni de?

Sen, sanki tüm insanlığın günahını çıkarıyordun.

-İnsanlar, diyordun, niye vuruyor birbirlerini? Niye düşmanız birbirimize?

Daha bir sürü şey söyledin sanırım. Ama bu kadarını, bu iki cümleyi anımsayabiliyorum bunları yazarken.

Başını kabullenmezcesine salladın. Rakı bardağına uzandın. Son bardaklarımızdı içtik. Alkol, gecenin sığağını katmerleştirmişti. Alnındaki teri sildin.

-Sıcak! dedin. Yüzelim mi?

Ben yüzme bilmiyordum. Söyleyemedim.

-Yok, ben yüzmeyeceğim; diye yanıtladım.

-Ben yüzeceğim, dedin ve ayaklandın.

Giysilerini çıkardın, şortunla kaldın. Suya doğru yürüdü. Hafif sendeliyordun sanki... Kıyıdan suya atlayışını, ilerilere kulaç atışını karanlığın içinde görünmez olana kadar seyrettim. Kulaç seslerin duyulmaz oldu. Sonra sessizlik...

Sessizlik uzadı... Sessizlik yoğunlaştı; her yanı kapladı sanki. Endişe kapladı her yanı...

Öyle ki, başım dönüyor ve boğuluyor gibi oluyordum... Birden ayaklandım... Kıyıya yanaştım. Gözlerim yırttı yırttı aradı karanlığın içinde suları... Yoktun.

Gece boyu bekledim dönersin diye. Dönmedin!

AKILDA KALAN RÜYA GİBİ / CEMAL KARSAVRAN

**kulak kesilmiştiniz şiire duygulara
kural tanımaz bir ortamda samimi
düşler ve içtenlik dilde yürekten
kar yağınca yaz gelmeyecekmiş gibi
hayallerle incinir kanardınız**

**hayat ve yaşam yaralanmadan
çıkınında sevgi çoğalt aşk çoğalt
hüzne geçit yok düşte reelde
Afrodit soyundan şiirsel kadın
kul hakkına riayetle onurla**

**lamelif boylarında kaybolurdum
elanın en güzel tonu bakışlarında
müjganın ok olur batar yüreğe
la havle vela kuvvete çekip
esir olurum bakışındaki dile**

**akıyorum boğazlar bölgesinden
koy beni koynunda uyut ne olur
vücut buluyorum bahçelerinde
rahvana gidiyor şimdi bu doru
duru sularında ferahlat beni**

**eksiktim karşında ulu dağ gibi
kurumaya yüz tutmuş bağ gibi
gidilmemiş sessiz bir otağ gibi
libidon yansır gözlerinden
akılda kalan rüya gibi**

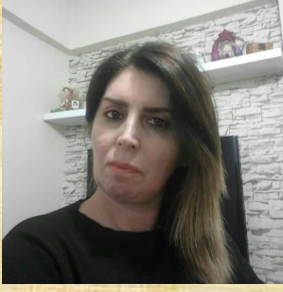
KAPANDI HEP KAPILAR - SEVGİ EROL ÖÇAL-

kapandı o kapılar kapandı birer birer
geçip gitti o yıllar
gittiler teker teker
çiçekli baharlardan kalanlar şimdi küller
Kül e dönen hayatlar
külle bezeli düşler
gittiler beşer beşer
gittiler sevilenler
dünya bu adı yalan
gidenler dönmez oldu
o gittiği yerlerden
belki memnunlar onlar kaldıkları mekandan
kapandı hep yolları
kapandı kapıları
taş duvarları saran asmalar öksüz kaldı
çiçeklerse saksıda suya hasret ve yalnız
kapalı hapenklerin çiçekleri baharsız
yansıması yüzleri
gideceğiz biz de hep birer birer sırayla
kapanacak kapılar
geçecek geçmeyenler
közlenecek yaralar
bitecek bitmeyenler
kapandı hep kapılar kapılar
birer birer...

TRENDE / KRİSTİN DİMITROVA Bulgarcadan Türkçeleştiren AYNUR ENGİN—ERSİN ENGİN

- trende
- yaşlı bir Macar
- kadın ön dişleri
- yok
- bana iki
- çocuğunun
- öldüğünü söyledi
- ve en büyük oğlu
-
- şimdi Amerika'daymış –
- işte bunlar onun fotoğrafları
- işte o da burada,
- bu da ailesi.
- Kadın bir Bulgar
- sigarası içiyor
- aslında o kadar
- uzun ki sigarası
- sönmedi Budapeşte'den
- Bükreş'e
- sonra dedi ki bana:
- “yaşamımın
- hiçbir anlamı yok artık”
- öylesine basitçe,
- düz söyledi ki bunu
- dişleri olmayan
- birinin ağırbaşlılığıyla.

DOĞANIN UYANIŞI / NİLGÜN YAZAR

Adına kader denilen yaşam öykülerimiz, bizlere biçilen rollerimizden başka bir şey değildir. Bazen gün ortasında karanlığı yaşarız, bazen de gecenin en zifiri karanlığında güneş doğar yitik umutlarımızın arasından. Gün gelir, mevsimler anlamını yitirir.

Gönül penceresinden seyreyleriz evreni. Ağaçların baharda yeşermesini beklerken yazlar güz olur. Sararıp savruluruz hazan yaprakları gibi. Bilir misiniz gönül gözüyle yazın ortasında zemheriyi yaşamak nasıl bir duygudur? Tek kişilik dramatik bir tangodur yaşam bazen. Keşke insanoğlu, savruk rüyalarının ve hayallerinin esiri olmasaydı. Renkleri sadece siyah veya beyaza indirgemeseydik. Oysa siyahtan beyaza kadar ne kadar çok ara renk vardır. Kara ile kararan içimiz, pembe ile mutlanır, mavi ile umuda yelken açar, beyazın saflığında ve temizliğinde arınır, sarı ile ısınır, kırmızı ile kaynarız.

Yüreğin ve duyguların karardysa, göz yaşlarını gizlemek için, yüzünde maskeye ne gerek var? Zaten gözyaşların içine akar, damla damla yudumlarınsın. Yüreğin kararır birden. Solgun sokak lambaları ve gri bulutların arasından süzülen ay ışığı geceyi yırtarken, sen karanlığa teslim olursun.

Ertesi gün, güneş doğar. Kim durdurabilir ki güneşi? Güneş, her sabah yeniden ısıtır dünyamızı. Kelebekler, uğur böcekleri uçmaya; karıncalar koşuşturmaya başlar. Tomurcuklar patlar ağaçların dallarında, ayçiçekleri güneşe döner yönünü. Dans eder doğa.

Her doğan güneş, yeni bir günün, yeniliklerin habercisidir. Artık bugün dün olamaz, yarın da bugün. Doğadaki devinim baş döndürücüdür. Umutlar yeşerir; yarın başka bir gün olacaktır ve bir akan nehir gibi akıp gidecektir sonsuza değin.

Dünden kalan yarımaları tamamlamaktır dileğim. Yarım kalmış beste, yarım kalan resim, yarım kalan bir kitabı bitirmek. Gün gelir, dört mevsim yaşanır gönül ikliminde. Gün gelir, kardelen çiçekleri açar zemheri ayında. Yaşayan canlı doğanın özüdür; zorluğu, güçlüğü yenmektir doğası. İki kaya arasına tutunan gelincikler ve kır çiçekleri gibi. Gücünü güneşten alırken doğa, kim durdurabilir tohumun çatlamasını, tomurcuğun patlamasını, ayağa kalkmasını çiğdem, nergisin?

Epiktetos'un dediği gibi; “*Yarımlar, düşlerin güzelliğine inanmaktır.*” Çileli günlerden geldi insanlık bugüne. İnsanlık yine yenecek üzerinde dönen kara bulutları akılla, bilimle, sabırla. Dün böyleydi; bugün de yarın da böyle olacak. Tüm güzellikler insanlığın olsun.

“Gün doğmadan neler doğar.” derdi büyüklerimiz.

Her doğan yeni günün, yeni bir ümit olması dileğimle.

YOL / FEYYAZ KADRİ GÜL

- türküsüz bir kuşa
- dönmesin yüreğin
- hangi dala konarım
- hangi göğe kanat açarım diye üzülme
- her başlangıçta
- aydınlık bir pencerenin
- uğultusu bitmeyen
- bir denizin tadı varsa
- yeni bir yol bulursun kendine
- ve özgürlüğünü çoğaltan
- mavi bir gökyüzü
- yıldızları yoldaşın kılan

DÜŞE KALKA / YALÇIN AYDIN AYÇİÇEK

1-

■ açlık bizimle
■ bizimle bolluk
■ varlık bizimle
■ bizimle yokluk
■ sevgi biziz
■ öfke biz
■ uysal biziz
■ isyan biz

■ durgun göle atılan bir taş
■ parmağında bir halka

■ her geçen gün yeni bir şey öğreneceğiz güzelim
■ her geçen gün yaşayacağız yine de
■ düşe-kalka

2-

■ bu yeni mezar kimin
■ bu kuş artık kime ötecek
■ güzellik kimin için
■ kimin için çirkinlik
■ kurşun kime sıkılır
■ kime atılır çiçek

■ sana
■ bana
■ ona
■ kısaca halka

■ herkes kendince öğrenecek yaşamı güzelim

■ direnerek kimi
■ kimisi dilenerek
■ düşe-kalka

MARTENİÇKA / MERCAN CİVAN

Kalk, çabuk kalk arkadaşım! Sabah oldu. Unuttun mu? Bugün 1 Mart! Marta Nine geliyor, acele et...

Tüm hazırlıkları gece yapmış, örme sepe-tinde dolmuş taşmış marteniçekaları! Hepimize bereket için.

Şimdi “*Bu da ne?*” diyorsun. O vakit anlatayım:

Çok eskilerde, Balkanlarda yaşayanlar, doğada “*kötülük*”ün var olduğuna inanırlarmış. İlkbaharda “*kötülük*” derin uykusundan uyan-masın diye *marteniçka* hazırlarlar yani kırmızı ve beyaz ipliklerden belik örerlermiş. Bunun yanında -kendilerini kötü ruhlardan, hastalıklardan, kem gözlerden korusun diye- istekte de bulunurlarmış.

Çocuklar için çok heyecanlıdır bugün. Marta Nine, ellerine marteniçkayı taktığı zaman koşa koşa kırlara çıkarlar, kır menekşesinin, kardelenin, sümbülün, çiğdem arasında kelebek gibi coşkuyla dans ederler. Göz bakışlarıyla ley-leği ararlar. Nasıl coşuyor o kalpler. Marta Nine, çocuklara güzelliklerin hepsini getiriyor. Seçiyor çocuk, genç, yetişkin; herkese marteniçka takıyor. Marta hem takıyor hem de büyü yapıyor. Çeşit çeşittir marteniçekalar. Aslında onlar bir el sanatıdır. Muhakkak beyaz ve kırmızıdır. İpleri yünden olur, yün yoksa ipektendir. Bu hüner ne bir kursta ne bir sanat okulunda öğretiliyor. Ruh hallerinin yansımasıdır. Ama o ruh, daima pozitifdir. Tek hocası vardır; evdeki Nine.

İşte böyle nineden-toruna, anadan-kızına devam edip gider. Aslında kendisi baharın habercisidir.

Evet arkadaşım; Türkiye’de bazı kişilerde, bileği için ise bileğinde, yaka için ise yakada takmış görebilirsin.

Balkanlara şu günlerde yolun düşer ve bahçede, ağaçlarda bağlı kırmızı beyaz ipler görürsen hiç şaşırma!

Aralarında bozuk para, takı, sülük kabukları, hatta atkuyruğu da görebilirsin. Serçe kuş; o

da şarkısını söyler: “Benim de boynuma o güzel-liklerden bağla.” diye; yavru hayvanlar da - sağ-lık içindir.

Gençleri de gör. Onlar da türkü söyleyip bir başka neşe katıyorlar o güne. Dillere destan olur kız-erkek manileri.

Bu gelenek ne zamandan; bilinmez. Ama şunu izah etmeliyim: Balkanlarda çok güzel hava yaratıyor.

Sihirli iplerin açıklamasına da değinmeliyim. Beyaz olan ip, bir nevi beyaz büyü içinde; bereket, bolluk, evlilik, sağlık, kısmet, mutluluk ve uzun ömür diye. Evet, bugün beyazdan da kırmızıdan da medet umuyorum. Ama hepimiz için istiyorum. Heyecanımı paylaşabilsem; ne kadar mutlu olurum, bilemezsin. Bir değişiklik olmadan coşkuyu yazımla paylaşıyorum.

Kimsin sen, beyaz ip?

İyilik perisi, melek, beyaz gelinlik, beyaz güvercin -barışın simgesidir. Beyaz meleğim benim, demiyor muyuz zaman zaman?

Beyaz; kimsin sen? Ruhumuzu sağırmış bir büyü...

Kırmızı; sihir!

İlkbaharı temsil ediyor; sevinç, mutluluk, aşk ve uzun ömrü. Şans getiriyor. Kırmızı; kandır, kuvvettir. Ömür boyu kırmızı seninle kalsın!

Arkadaşım! Şimdi marteniçka sağ ele takılır. Kolye gibi hazırladınsa, boyna takılır. Rozet olarak hazırladınsa, göğsünün üstünde taşınır.

Bu marteniçka, soğuk günlerde, her nerede olursan ol, evine kazasız belâsız toplanmak içindir. Kıymetli arkadaşım! Marteniçka bizim nazar boncuğumuzun kardeşi olabilir mi? Evet, oldu bile! Bak, ikisi de bize sesleniyor; yeni yolun açık olsun. Daima güçlü ol; diye.

Leyleği ilk gördüğün gibi, sihirli marteniçkanı bir taş altına veya bir ağacın dallarına bağla. Dilek de tutmayı unutma. Amaçların için, hayallerin için...

AĞRILI GÖKYÜZÜ / Hasan ÇELİKKOL

nereye baksam yılan ıslığı
bıçağın yüzüne çöreklenmiş Lucifer
umudum yaralı çocuk
duyamıyorum çağrılarını

alabora olmuşum, belli ki
akrebin zehri yakmış içimi
kaç saat, kaç ay, kaç yıl tarifi yok
sandalyenin ucunda izliyorum boşluğu

geçmişin görüntüleri beliriyor zihnimde
bin yıllık bir ağacın yok edilmesine üzüldüğüm
bu coğrafyada hayallerin bile kısıtlı olmasına
ve en çok da size üzüldüğüm

büyüyünce kötü rüyalar görme çocuk

BAĞIŞLAYAMAM / HIZIR İRFAN ÖNDER

garibim, yapayalnızım
ne bir dost uğrar ne bir mektup gelir bana
kendimi ve zamanı bağışlayamam
otogarda unutulmuş eşya gibi kalbim...

mazimi kerih gösteren bir tarihi sevemem
herkesten saklarım gizli gizli kanayan yanlarımı
yaz bitti! İçim dışım ayaz!
çocuğunu yitirmiş bir annenin hüznü gibi ruhum...

kimileri düşlerimi yağmalıyor, kimileri dünyayı
yoksul ve yoksun yaşamaktan bıktım
ölümün karasularına girdi ömrüm
kırağı çalmış bir bostan gibi sînem!..

ESKİDEN GELECEK GÜZELDİ” (*) / HASAN AKARSU

Yazar, ozan Adnan Özer, 1957 Tekirdağ-Gazioğlu köyü doğumlu olup ilk ve orta öğrenimini değişik ilçelerde tamamlar; liseyi Batman’da bitirir. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi mezunudur. 1981’de ilk şiir kitabı yayımlanır. Şiir çalışmalarını, çevirilerini günümüzde de sürdürür. Yeni yapıtı “Eskiden Gelecek Güzeldi” ilk romanıdır. Acılı kuşağa adadığı romanda anlatıcı kendisidir. İnsanın aşkını seçemeyeceğini, ancak onu tanıyabileceğini belirtir. Çünkü “aşkın kara sütünü” emmiştir.

Roman, yazarın yaşamöyküsüyle özdeştir. Köyünde geçen çocukluğu; dedesi, anneannesi, babaannesi, babası, annesi ve iki kız kardeşi anılarınadadır. Köyünün yaşantısından, geleneklerinden izler yansıtır. Babasının görevi gereği birçok yerde bulunur. Batman’daki arkadaş çevresi aykırıdır. Esrar tekkesi içine girer; kumarhane olan kerpiç evleri tanır. Sigaralar ellerde dönerken gizli çayevlerinde esrardan bir gözü kör olan Herdemet’le tanışır. Sasonlu arkadaşıyla gider o yerlere. Laheş vadisinden Duhok’un ışıklarının görüldüğü yerededir. Demiryolu İşletmesi’nin lojmanlarında kalır ailesi. İlkokul yıllarında ise İstanbul-Edirne tren yolu üstündeki Sinekli İstasyonu’ndadır evleri.

Şiir çalışmalarının olduğu sarı defteri sobada yakılsa da yazar olma düşleri kurar. 1966’da edindiği bir atlası okur; çocukluk arkadaşlarıyla harçlık için gazoz kapakları toplar. Sinema önlerinde çizgi roman değiş tokuşları yapar vb.

Annesine göre “gece kuşu” olduğu yıllardan geçer. “Aşk suskunları” arasındadır. Aykırı tiplerle arkadaşlıklarını unutamaz. “Muhabbete çay demlenen” günlerdir. “Aşkın yüzü” karşısındadır hep. Aşık olan Sabriko’ya aşk öyküsü anlatır ki; yolunu yitirir arkadaşı. (Sevdiği kız, beşik kertmesiyle başkasına nişanlı). Babasının sertliğinden yakınır.

“Aşk gerçektir”

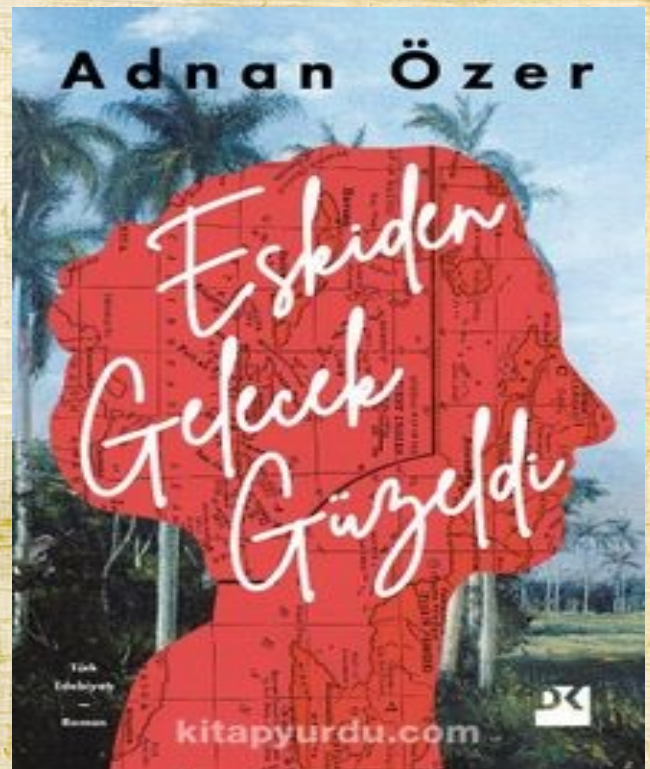
Adnan Özer’in gençliği ve üniversite yılları 1970’li yıllara denk geldiği için olayların içindedir. TKP üyesidir, İGD’den sorumludur. Kurucu ve Genel Sekreter olarak çalışır. İşçi Gençlik Bürosu Sorumlusu olan adaşı onu Havana’ya 11. Dünya Gençlik Festivali’ne gidecek ekibe seçer. Yazar, 1978’de uçakla yaptıkları bu yolculuğu, Moskova’da geçen günleri ve Havana’yı ayrıntılı olarak anlatır. Sosyalist dünyada Türkiye’yi temsil ederler. Şiire tutkun olduğu için önceki yıllarda Pablo Neruda’nın şiirlerini okuyup etkilenir ve içinden bir ışık çıktığını söyler, coşkulanır. Yaşadıklarını geriye dönüşlerle anlatır. Küba ona göre “Kendi küçük ama yüreği büyük ülkedir”. Kendini, düşünüyebileceği bir gerçekliğin içinde duyumsar. Müzikle, çiçeklerle karşılanırlar. Sosyalist gençliğin oradaki kaynaşması etkileyicidir. Romanın sonunda otuz yıl sonra, 2008’de gittiği Küba’da, o günlerde orada aşık olduğu Margarita’yla kucaklaşır. “Aşk

gerçektir” diyen yazar, Havana’yı “Sütunlar şehri” olarak betimler.

Yazar, 1975’te ilk tutuklanışını yaşar; gençliğin bir kaza olduğu yıllardan geçer. Kurşunlanma ve iki bombalamadan kurtulur vb. Ergenlikten çıkarken “İnsanın yalnızlığının etinde” olduğunu anlar. Küba’dan döndükten sonra aşkıdan mektuplar gelir, ona mektuplar yazar; ancak 12 Eylül 1980 Darbesi her şeyi etkiler. Bir süre kaçak yaşarken yakalanıp tutuklanır. Aradan iki yıl geçer; Küba’ya gidemez, ilişkileri kopar sevgilisiyle 27 Mayıs 2008’de gitmeyi başarır ve 13. Cadde’de 1313 numaralı evi bulup Margarita’nın izini sürer. Buluşma, kavuşma heyecanı dolaşırken ona yetkili arkadaşısı Antonio resmi arabasıyla eşlik eder. Evi bulur ve onu tanıyan Tefa, 1985’te o evden ayrıldığını, gittiği yeri Delia’nın bileceğini söyler. Monterrey’deki adrese ünlü ozan Efrain’i de alıp giderler, buluşup kavuşurlar: “... Hiç unutmadım... İyi misin?” deyip duruyordum kesik kesik. O ise bunların hiçbirini duymuyor gibiydi, “Demek sensin... Geldin... Buradasın...” diyordu, gözlerinden yaşlar süzülerek...” (s.124).

Adnan Özer, gençlik aşkının romanını şiirsel bir dille yazarken 1960’lardan 2008’e değin geçen sürede devrimci gençliğin umutlarına tanıklık eder. Çünkü “Eskiden Gelecek Güzeldi”. Sonra her şey bozulsada sönmeyen aşkının izlerini otuz yıl sonra Küba’da bulur. Kavuşma heyecanını etkili bir dille yansıtır.

(*) *Eskiden Gelecek Güzeldi*; Adnan Özer, Roman, Doğan Kitap, 1. Baskı, Temmuz 2020, 124 s.

SÖZ KIRIĞI / GONCA DOLU

çocukluğu çağırıyor aklımın yaraları
geçemiyor ki bildiği yolları
duvarların ötesinde erimiş masalmış ve bir kaç tutam söz kırığı

bu nasıl sessizliktir ki
cinnetini döküyor koynuma çılgık çılgılığa
dizlerinin üstüne çöktü patlamaya hazır kalbim

hem kaçışım
hem dönüşüm korkular duvarlara çiziyor karanlığımı

ne çekip giden
ne kalan acılardan arınıyorum
tükendikçe çoğalan yalnızlığı kovalamaktan

bir çözülen bir düğümlenen kara deliğim
çözmeye çalışmayın
benimle karışır kördüğüm olursunuz
dokumayın suskunluk mabedime
geçmeyin içimden karanlığımın sonsuz yolculuğunda kaybolursunuz.

CENNET BAHÇE

-MEHMET ALİ TAN-

öte yanda nimet bolmuş
çeşmelerde su bol, rakı bol
güzel bol bolmuş

fasulye piyazı, peki
beyaz peynir, kavun?

keşke bilsem amma
birinci mevki* için
yat, kat değil liyakat
buyuruluyormuş

**birinci mevki: Gedikli
meyhanelerde merdiven altı bölüm*

LİRİK MOR / NİMET TANER

aynı rengin değişik yoğunluktaki tonlarıydık evrende
kimi sakinleştirici bir papatya
kimi baş döndürücü melisa
bahara yayılan seyirlerde
bozkırda uzanan lavanta tarlalarıydık yan yana
lirik mor, utangaç, eflatuni biraz
her şeyi isteyip pek çok şeye mahrum hislerle
yoğurulmuştu hamurumuz bir kere
kısırak zamanın kısır bir anında
yol kıymet bilen ellere varıp dinlendiğimizde
aynı ufka bakmanın dinginliği ve sadeliğinde
yaşatmalıydık bize bahşedilen hayatı
sonsuz istek ve hevesle...

UTKU TÜRKÜLERİ VE NİHAT YÜCEL / İHSAN YÜCEL

K. Maraş depreminde enkaz altında kalarak aramızdan ayrılan Nihat Yücel; şiirleriyle, rubailerıyla göz doldurdu; onları sevilir kıldı.

Diyeceğim; okumaya tutkun, kitaplara vurgun bir kişiliği vardı onun. Bu yüzden de “edebiyat sanatı”nı yaşamının biricik odak noktası yaptı.

“*Utku Türküleri-Maraş Destanı*” adlı kitabında “bağımsızlık ve özgürlük” tutkusunu nasıl da güzel dile getirir. Bu epik-destansı nitelikteki kitaba bütün yüreğini koymuş; lirik, pırıl pırıl, pırlanta ışıltılı sözcüklerle köpük köpük akıtmıştır.

Karacaoğlan’dan, Dadaloğlu’ndan esinler getiren dupduru bir dildir o.

Doğrusu şu ki; söz konusu bu kitapta, kuvayi milliye hareketlerini yaşamış gibidir Nihat Yücel. Şiirlerindeki coşku, heyecan ve kabına sığmama ondan ileri gelir.

Emperyal güçlere karşı Maraş Kalkışması’nın ve Savunması’nın özel bir önemi vardır. Bu kalkışma, bir model olmuş, bazı illere de sıçramış, Atatürk ve silah arkadaşlarına esin kaynağı olmuştur.

Diyeceğim; Kurtuluş Savaşı’na esin veren, halkı yüreklendiren en destansı hareketlerden biri de Maraş’ta yaşanmıştır.

Diğer yandan Maraş’ta çıkan “Alkış” adlı edebiyat dergisinin yıllarca Genel Yayın Yönetmenliği’ni yapmış, nice genç yeteneklere edebiyatı sevdirmede önyak olmuştur.

*“gebedir geceler ak sabahlara
sabahlar utkuyu koynunda saklar
mermiler sürülür gök silahlara
bir cehennem olur yollar sokaklar”*

...
...

*dağımız ses vermez küskün ovamız
yakılmış yıkılmış gökçek ovamız
gönüllerden eksilmesin duamız
yeniden tütecek bütün ocaklar.”*

Nihat Yücel

Rahmetle, sevgiyle anıyoruz. Gönlümüzdesin Nihat!

Nihat Yücel (Özgeçmiş)

1948 yılında K. Maraş’ın Süleymanlı bucağında doğdu. Yüksek öğrenimini İstanbul İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi’nde tamamladı.

31 Aralık 1968’de İstanbul Valiliği Sivil Savunma Müdürlüğü’nde memur olarak göreve başladı. Bu süre içerisinde edebiyatla sıcak bağlar kurdu ve bir yıl süreyle Hayati Baki ile, aylık “Öncüler” adlı bir dergi çıkardı.

1977 yılı Mayıs ayında, K. Maraş YSE Müdürlüğü’ne Sivil Savunma Amiri olarak atandı. Evli ve beş çocuk babasıdır.

2002 yılından bu yana K. Maraş’ta yayınlanan “Alkış” adlı sanat dergisinin Yazı İşleri Müdürlüğü’nü yönetmektedir.

Şiirlerinde epik-destansı söylem lirizmle mayalanmakta, dupduru bir dil ve söylemle taçlanmaktadır.

iki bin yirmi üç şubat ayında
yandı yürek tüter oldu dostlarım
Maraş, Adıyaman, Hatay fayında
faylar fayı iter oldu dostlarım

çoluk çocuk, kadın erkek yaşlısı
durgun, güler yüzlü, ağırbaşlısı
çiftler, gelin, nişanlısı, eşlisi
üçer beşer gider oldu dostlarım

yer altında üç gün kimse gelmedi
kurtulunca solan yüzler gülmedi
bilmesi gereken derdim bilmedi
ne de acım biter oldu dostlarım

kader diyor depremlerin adına
bir kez sen de baksan kader tadına
bak enkazda şu doğuran kadına
ana çocuk heder oldu dostlarım

kömür ile makarnadır gideri
zaten bir kemikle kalmıştık deri
nedir bir vinç, bir kepçenin ederi
sağken ölüm beter oldu dostlarım

nice yıkımlardan bir ders almadık
bugünü düşünüp fikre dalmadık
akıl, bilim, çizgisinde kalmadık
çektığımız yeter oldu dostlarım

Aydınlı sıkıştım bir yanım kanlı
enkazlar altında inleşir canlı
dondurucu soğuk, karlı, boranlı
günüm gecem keder oldu dostlarım

(12.02.2023)

MEKAN SİLİK / SAMİ AYDOĞAN

yüzümü kaldırdım yukarıya soğuk taş
elimi kaldırmaya çalıştım kıpırdamıyor
bacaklarımda derman kesik
sessiz karanlık ve soğuk
aklım benimle
mekan silik

bir bardak su olsa yanı başımda
ağız dolusu olmasa bile yudumlasam
havayı suya karıştırırsam
ıslaklığını canlı canlı gömüldüğüm kuytuya katsam
yaşamı birkaç saat uzatsam
damlalar silik

duyulmayan sesim gök gürültüsü olsa
bağırсам bağirtim karşı dağda yankılansa
ah bir duyan olsa bir duyan olsa
yığıntının üstü sevinçle açılса
güneş üstüme yağsa
ses silik

şarkı söyledim kendi kendime
türküler de vardı ezbere okuduğum ezgisi aklımda
bir şarkı vardı ki hiç unutmadığım
aşkıma sakladığım
birlikte söylediğimiz
belki bir daha söyleriz
anılar silik

UZAT ELLERİNİ / SAVAŞ ERDEM

üşümüştün
ellerin titriyor,
biraz da morarmış.
uzat ellerini diyorum,
uzatmıyorsun.

uzat ellerini,
ısıt avuçlarımda.
ellerim de ısıtamazsa,
kalbime koy ellerini.
kalbim yanıyor,
yanıyor, senin için yanıyor.

üşümüştün
ellerin titriyor,
kim dedi sana
uzaklara git diye.
söyle bana
kim dedi?

ellerini,
ellerime ver.
ellerim,
ellerini arıyor avuçlarımda.
ama yok!
yokluğundan bende üşüyorum.
ya gel,
ya da ben geleyim yanına.